The Latvian Newspaper for Canada and U. S. A.
Published twice weekly by the Latvian Relief Society of Canada "Daugavas Vanagi"
Business Office: 491 College St., Toronto 4, Ontario, Canada
Telephones: 921-7121; 368-3239
Editor-in-Chief: ALFRĒDS VIŅČELS
United States Editorial Offices:
New York: Editor — V. Irbe, 4035 Rombouts Ave., Bronx N. Y. 10466, U.S.A.
Chicago: Editor — Z. Kēlere, 2511 N. Kimball Ave., Chicago, Ill., 60647, U. S. A.
SATURDAY, JUNE 17, 1967

LATVIJA AMERIKĀ

48. N-RS. SESTDIENA, 1967. GADA 17. JŪNIJS 17. GADS

AUTHORIZED AS SECOND CLASS MAIL BY THE POST OFFICE DEPARTMENT OTTAWA AND FOR PAYMENT OF POSTAGE IN CASH

Latviešu laikraksts Amerikā
Iznāk divas reizes nedēļā — trešdienās un sestdienās. Izdevējs — Latviešu aprūpes biedrība Kanadā „Daugavas Vanagi."
ATB. REDAKTORS: ALFRĒDS VIŅČELS
Redakcija un kantoris: 491 College St., Toronto 4, Ontario, Canada
Tālruņi: 368-3239 (redakcijai) un 921-7121 (kantorim)
Redaktora tālrunis vakaros — 531-4533
Nujorkas redakcijas vadītājs V. IRBE
4035 Rombouts Ave., Bronx N. Y. 10466, U.S.A.
Tālrunis 994-7917
Čikagas redakcijas vadītāja Z. KĒLERE, 2511 N. Kimball Ave., Chicago, Ill. 60647, U. S. A., tālrunis 486—8975

TORONTO LATVIEŠU BIEDRĪBAS SESTDIENAS SKOLAS 16. IZLAIDUMA ABSOLVENTI UN SKOLOTĀJI

Firmajā rindā no kreisās — skolotāji O. Upeniece, D. Lejniece, L. Vītola, TLB valdes pr-dis A. Gribusts, skolas pārzine A. Martinsone, absolventu klases audzinātāja A. Cēbere, T. Dubrovska, S. Pogule, M. Miezīte, V. Slaviešs, E. Zuntaka un R. Skuja; otrā rindā — absolventes Māra Konce, Zane Ezera, Rasma Caune, Sandra Indzere, Māra Prauliņa, Ārija Purva, Ingrīda Dağe, Lauma Stikute, Rita Lāce, Ilze Bebre, skolotājas A. Mukta, M. Leja, E. Rudzīte un L. Blūma: trešā rindā — Dace Vare, Anita Plūdone, Nellija Pļavinska, Inese Ezerkalne, vecāku padomes priekšsēdis I. Auziņš un LNAK izglītības daļas pārstāvis A. Bāzupietis, Imants Ķivlis un Guntis Bērziņš. Uzņēmumā trūkst Pēteris Leitrants.
Foto: J. Liģers

Kā Maskava reklāmēja Latviešu dienas pasaules izstādē

Montrealas laikraksta „The Gazette" 8. jūnija izdevumā visa 15. lappuse bija veltīta Pad. savienības propagandas informācijai par to, kas pagājušā nedēļā bijis ievērojams padomju paviljonā pasaules izstādē. Izrādās, ka ievērojamais bijis okupētās Latvijas mākslinieku uzstāšanās laikā no 6.—11. jūnijam.

Šai, kā noskaidrojies, samaksātajā sludinājumā tad nu modernie imperiālisti vienos superlātīvos noņemas, cildinot apspiestās Latvijas skaistumu un mākslas sasniegumus, slavinot tās kultūru, kuru paši visiem spēkiem cenšas iznīcināt. Minētais paradokss ļoti raksturīgs apspiedēju slavenajai plašajai dvēselei, kas turpat vienā elpas vilcienā spēj otram iegrūst dunci mugurā un tūlīt pēc tam grēku nožēlā sist sev pie krūtīm un dievoties.

Mūs varētu interesēt, kā komūnisti reklāmē Latviju, ko viņi ieskata par pieminēšanas vērtu un kādas viņu zināšanas par aprakstāmo tematu, jo no tā, varbūt, varam ko mācīties.

Vispirms jāatzīst, ka gluži nemākuļi pie darba nav ķērušies, — nē, tie, kas rakstījuši sludinājuma tekstu, zinājuši, ko grib pateikt un kā tas darāms. Lapas iedalījums viegli pārskatāms, reklāmas viela izveidota ar maziem virsrakstiem pa nodaļiņām. Rakstiņā „Latviešu mākslinieki uzstājas padomju paviljonā" lasītājus iepazīstina ar katru mākslinieku atsevišķi, uzskaitot visus viņu nopelnus, cik tie iemīļoti un slaveni. Papildus uzzinām, ka čellists Māris Villerušs 1962. gadā Maskavā Čaikovska konkursā ieguvis pirmo godalgu, bet mecosoprāns Laima Andersone 1960. gadā starptautiskajā Šūmana sacensībā Berlinē — goda diplomu. Rīgas operas tenors Jānis Zābers savās skaistās balss dēļ iecienīts ne vien savā tēvzemē, bet arī visā Pad. savienībā un nesen pat varējis baudīt lielās privilēģijas papildināties Sv. Cecīlijas konservātorijā Romā. Viņš uzstājies arī Milānas La Scala operā. PSRS tautas māksliniece Velta Vilciņa esot viena no visvairāk apbrīnotajām latviešu baletdejotājām, bieži viesojusies Maskavas Lielajā teātrī un piedalījusies arī šī teātŗa visizrādēs Anglijas galvaspilsētā Londonā. Jādomā, ka „Gazette" iespiesto informācijas materiālu sagatavojis kāds latviski nepratējs, to liecina ne tikai mākslinieku uzvārdu kroplais rakstības veids, bet arī nezināšana vai nevērība, kas parādās, piemēram, ziņojot par pianisti Ilzi Graubiņu, ka tās māte bijusi komponiste, bet tēvs izcils pianists. Bet šis nav vienīgais „buks" lielajā Latvijas slavināšanas reklāmā.

Tālāk vēstīts, ka pusotru mēnesi pasaules izstādē viesosies Rīgas modes nama modeļi ar jaunākajiem Latvijas modes ražojumiem. Minētais modes nams ēsot tikai 15 gadu vecs, bet tā ražojumu ietekme sniedzoties tālu aiz Latvijas robežām, — apgalvo padomju informātors. Tam labprāt gribam ticēt, jo šo rakstiņu ilustrē glītas tumšmates uzņēmums ar fantastiski bezgaumīgiem izšuvumiem vai aplikācijām rotātā moderni īsā, gludā kleitiņā. Kleitai, kas izskatās it kā pēc partijas vadlīnijām īpaši Expo 67 izstādei gatavota, laikam uzskatāmi jārāda padomju imperijas koloniju draudzīgā mijiedarbība: lielu latviešu saulīšu raksti pāriet stilizētās lapās ar tādiem kā zvaniem vai tulpēm galos, uz krūtīm kleitai kaut kas heraldisks un piecstūrainas zvaigznes sānos. Kultūra kas kultūra, valkā Rīgā vai Maskavā — visur tautiska.

Par okupētās Latvijas kultūru un izglītību rakstot, informātoram gadījušās dažas neveiksmes. Rīgas kultūrālo iestādījumu uzskaitē ietilpināts arī Rīgas Jūrmalas pievilcības raksturojums, priežu meži un plūdmale... Bet, ateroties Latvijas jūrmalu, kāda tā bija, okupantiem pirmoreiz ienākot, nebūtu daudz jābrīnās, ka pie netīrības un blaktīm pieradušajiem krieviem mūsu Jūrmalas skaistās vasarnīcas, dziednieciības iestādes, tīrie meži un plūdmale šķitā kas tāds, ko varēja apzīmēt tikai ar vārdu „kultūra". Acīm redzot, 27 gados apstākļi pašas padomijas peldvietās nav uzlabojušies, ja imperiālistiskie kolonisti vēl savu klasifikāciju nav mainījuši. Cits jautājums, vai nu tieši vajadzēja angļu valodā deklarēt rietumu pasaulei, ka pašiem nav visai skaidras nojautas par to, kas pieskaitāms pie kultūras un izglītības un kas pie tūristu atrakcijām. Padomju informātoram pēc šī „buka" varētu pat pavērties ceļš uz „brīprātīgu pensionēšanos"...

Krievu, it sevišķi padomju krievu „plašais vēriens" faktu izvērtēšanā spilgti parādās apgalvojumā, ka Latvija ir augsti attīstīta rūpniecības zeme, kuŗu apgāž norādījums nodaļā „Padomju Latvija šodien", ka ¾ visas zemes territorijas apsētas ar zaļbarību. Vai tā vāja aritmētika vai arī parastā propagandistiskā bezatbildības vāvuļošana? Šai rakstiņā informātors arī liecās, ka zivju guvums no zvejniecības 1965. gadā bijis gandrīz 23 reizes lielāks nekā 1940. gadā. To varot izskaidrot ar moderno zvejas floti — Latvijas trāleŗi zvejojot Ziemeļu ledus okeanā pie Labradoras un Ņufaundlendas, — lūk kā! Nopelni esot arī „vislabāk iekārtotajām" zivju pārstrādāšanas rūpnīcām Latvijā. Mēs gan vēl atceramies no pirmskaŗa laikiem, ka Latvijas zivju konservi bija augsta labuma. To, droši vien, atceras arī šo konservu toreizējie ārzemju noņēmēji, kas šobrīd vienotreiz nobrīnās, kas tā par negaŗti sliktu eļļu, kuŗā tagad peld okupētās Latvijas šprotītes.

Lielākos ienākumus, — tā apgalvo padomju informātors, — okupētajai Latvijai tomēr sagādājot nepārtraukti augošā rūp-

(Nobeigums 4. lpp.)

Anšlava Egliša romāns filmā

Mūsu lasītājiem jau pazīstamais filmu producents un režisors Leo G. Ozols no Venecuēlas, kas kļuva starptautiski pazīstams pirms apmēram 12 gadiem, kad gatavoja džungļu filmas 20th Century Fox un citām amerikāņu un eiropiešu filmsabiedrībām, nule atgriezies Toronto pēc trīs nedēļu uzturēšanās ASV, kur sabiedrībai General Pictures Inc. pabeidza filmu par amerikāņu jaunatni. Tagad viņš vienojies ar rakstnieku Anšlavu Egliti par tā romāna „Nav tak dzimtene" filmēšanu. Jautāts par šīs domas īstenošanu, Leo G. Ozols mūsu laikraksta pārstāvim paskaidroja:

— Izlasījis šo Anšlava Egliša romānu, visu laiku vēlējos to uzņemt filmā, taču līdz šim nebija laika domas attīstīšanai. Tagad, filmējot ASV, izmantoju izdevību un stājos sakaros ar amerikāņu un arī kanadiešu filmsabiedrībām un filmu izplatītājiem. Tai pašā laikā arī sarakstījos ar Anslavu Egliti un panācu vienošanos, kuŗa man dod tiesības viņa romānu „Nav tak dzimtene" pārstrādāt filmas vajadzībām un filmēt. Parasti jau rakstnieki ir ļoti jūtīgi attiekšmē uz viņu darbu pārstrādāšanu, bet ne tā Anšlavs Egliti. Viņš Kalifornijā guvis pietiekamu pieredzi filmu nozarē, lai zinātu, ka nevienu romānu nevar tik vienkārši pārfilmēt. Iznāktu ilustrēta grāmata. Tādēļ filmas vajadzībām dažas vietas no romāna būs jāizlaiž, dažas jāpapildina, citas pat par jaunu jāpieraksta klāt. Tā būs iegūts scēnarijs, kas atbilst mūsdienu kino mākslas prasībām un izteiksmes līdzekļiem. Romāna galvenā doma par pretšķībām Amerikas un Eiropas starpā ir aktuāls un spraigs temats, labi izmantojams par līdzekli kādas emigrantu grupas tēlošanai, kuŗa nevēlas iekļauties jaunās zemes apstākļos. Tā ir patiešām laba viela mākslinieciskai izteiksmei totālas vai kino mākslas formā.

Tālāk Leo G. Ozols norādīja, ka pastāv arī iespēja, šo pašu tematu filmēt krāsu televīzijas vajadzībām, reizē ar to eventuāli panākot veselu filmu seriju. Šī lieta tomēr vēl apsveŗama. Producējot lielfilmu angļu valodā visas pasaules kinoteātriem, kapitāla ieguldījums ir daudz lielāks (ap 250.000 dol.), bet šīs summas atgūšana un pelnīšana sokas ļēnāk. Tā, piemēram, Ozols vēl šodien saņem maksājumus par filmām, kuŗas producējis pirms 10 un vairāk gadiem. Filmējot televīzijai, ieguldījums būtu daudz mazāks (ap 60.000 — 70.0000 dol.), tā atgūšana un peļņa nesalīdzināmi ātrāka. Šis fakts it kā liktu izšķirties par televīziju, bet lielfilmas izgatavošanai viņam jau atrasti līdzproducenti Kanadā un ASV, turpretim televīzijas filmu nāktos financēt vienam pašam, vai vajadzētu līdzproducentus vēl meklēt. Katrā gadījumā Leo G. Ozols apņēmies Anšlava Egliša romānu „Nav tak dzimtene" filmēt: vai gatavos lielfilmu kinoteātŗu vajadzībām jeb vai filmu televīzijai, tas izšķirsies 3 vai 4 nedēļu laikā. Tikmēr arī scēnarijs būs jau gandrīz gatavs, — izteicās Leo G. Ozols.

Jautāts par laiku, kad filmu domāts uzņemt, un par atsevišķo lomu tēlotājiem, producents izteicās:

— Filmēšanu gribu uzsākt pēc apmēram diviem mēnešiem, jo ārskatu uzņemšanai jābūt pabeigtai līdz rudenim. Tad sāksies iekšskatu uzņemšana. Pašai filmai jābūt gatavai jau šo Ziemsvētku izrādēm, vienalga, vai tā būtu domāta kinoteātriem vai televīzijai. Tēlotājus pašreiz jau meklēju un „izmēģinu". Tā kā filmā kopā ar „zvaigznēm"

(Nobeigums 4. lpp.)

Alberts Eglītis

ES APSŪDZU!

Latviešu tautas traģēdija ieilgst. Komūnistu noziegumi nepārtraukti turpinās. Satraucoši notikumi tautai dzimtenē nav mazinājušies, tikai to īstenošana no okupantu puses kļuvusi rafinētāka.

Ceļa sagatavošana latviešu tautas iznīcināšanai sākās jau sestajā dienā pēc ar draudiem panāktā līguma Maskavā, ar kuŗu Latvijas valdība bija spiesta atļaut sarkanarmijai iekārtot militārās bazes mūsu dzimtenē. NKVD jau 1939. gada 11. oktobrī Kremlī izdeva slepeno pavēli Nr. 001223 par pretpadomju elementu apzināšanu Baltijas valstīs. Un 1940. gada 15. jūnija rītā pulksten 2.30 ap 80 sarkanarmiešu, 3 virsnieku un 8 instruktoru vadīti, Abrenes rajonā uzbruka latviešu robežsargu mītnei Maslenkos. Nevienādajā cīņā nogalināja divus robežsargus un vienu sievieti, bet kādu citu sievieti ar pusaudžu zēnu smagi ievainoja. Posteni ar visām tam piegulošajām ēkām sarkanarmieši nodedzināja un, atgriežoties pāri robežai, aizveda līdz 12 robežsargu un 30 civilistu. No šiem 42 Latvijas pilsoņiem neviena vairs nav, nav pat nekādu pēdu no viņiem.

Šis Maskavas izprovocētais iebrukums Latvijas territorijā notika brīdī, kad Daugavpili iedzīvotāju tūkstoši pulcējās Latgales dziesmu svētkos. Jau 17. jūnijā Latvijas brīvvalsts okupācija bija noticis fakts. Un tikai mēnesi vēlāk sākās pirmās latviešu apcietināšanas pēc vietējo komūnistu aģentu sagatavota saraksta.

Gada laikā, galvenokārt naktīs, apcietināja 7000 latviešu, to skaitā 401 sievietes un 172 vīrus vecākus par 60 gadiem. No šī nelaimīgo skaita pēc komūnistu padzīšanas 1941. gada jūlijā dažādos masu kapos atrada nosleptavotus 980, bet pārējie 6000 bija deportēti uz padomijas cietumiem un koncentrācijas nometnēm. Arī šo latviešu vairs nav; nav tikai tādēļ vien, ka viņu sirdīs bija brīvības un dzimtās zemes mīlestība.

Latviešu tautas iznīcināšanas masveida akcija sākās naktī uz 14. jūniju 1941. gadā, kad vienā naktī čekisti apcietināja ap 15.600 cilvēku, kuŗus, sablīvētus preču vagonos, deportēja uz padomijas namaļajiem apgabaliem. Kādēļ? Ar kādām tiesībām?

Šī deportāciju akcija notika pēc toreizējā čekas komisāra Serova izstrādātās instrukcijas, kuŗas necilvēcību sevišķi raksturo šāds teikums: „Ģimenes galvas un pārējo ģimenes locekļu apcietināšana izdarāma vienlaicīgi, iepriekš nepaskaidrojot priekšā stāvošo atšķiršanu". Jau 3. jūlijā bija paredzēta nākošā deportāciju nakts, kā vēlāk izdevās noskaidrot, kuŗa būtu skārusi ap 30.000 latviešu. Izsūtīšanai jau nolemtos paglāba vienīgi tas, ka sākās Vācijas un Pad. savienības karš. Tā komūnistu jau sagatavotais noziegums palika neizdarīts.

Okupanti ar pašu latviešu komūnistu palīdzību sagādāja sāpīgus zaudējumus arī mūsu jaunatnei. 1940./41. mācības gadā vien apcietināti, spīdzināti un deportēti 1392 pamatskolu, 498 ģimnaziju, 129 technikumu un arodskolu, 44 lauksaimniecības skolu, 23 jūrskolas, 4 mežsaimniecības sk. un 3 zēlsirdīgo māsu skolas audzēkņi, bez tam 360 studentu. No šiem apcietinātajiem jauniešiem 31 vēlāk atrada atraktajos masu kapos Rīgā, Daugavpilī un Liepājā, to vidū 17 bija jaunāki par 16 gadiem. Par pārējiem viņu vecākiem, nedz sabiedriskajām organizācijām nekādu tuvāku ziņu nav pat vēl šodien.

Un tad pēkšņi latviešu tautas iznīcinātāju ordas atradās citā situācijā: vācu armijas trieciena vienībām laužoties uz priekšu, visur parādījās latviešu nacionālo „meža brāļu" vienības. To parādīšanās vien krievos radīja pāniku, jo viņi apzinājās latviešiem nodarīto ļaunumu, apzinājās savu nozieguma smagumu. Bet atbildība par padarīto nekad nav bijusi komūnistu stiprā puse, jo viņu spilgtākā īpašībi ir savas varas laikā citus mocīt, slepkavot, garīgi iznīcināt un pazemot cilvēka cieņā.

Sarkanarmijas un čekas vienības kopā ar krievu civilistiem un vietējiem latviešu līdzskrējējiem bēga Zilupes virzienā, aiz kuŗs sākās cilvēku radītā elle. Taču tālu bēdzēji netika. Visus bēdzējus tūlīt aiz robežas sagaidīja Maskavas komisāru padomes 1941. g. 29. jūnija pavēle pie robežas partijas organizācijām: „...ieročus nest spējīgos piedalīt pirmajām, tuvākajām sarkanarmijas vienībām. Apturēto savākšanas punktos no jaunākajiem gadugājumiem tūlīt radīt sevišķas grupas, kuŗām bez kavēšanās jāatgriežas vāciešiem pamestajos novados ar uzdevumu dezorganizēt aizmugures morāli un veicināt nedrošību, reizvairoties no dedzināšanas, spīdzināšanas un nogalināšanas!"

Tā Latvijā atkal atgriezās asinskāras, okupantiem uzticīgas bandas, kuŗās netrūka arī latviešu. Šīs grupas pretim jauniem noziegumiem vadīja čekas skolas sagatavoti, rūdīti un fanātiski poļituki — Ameriks, Bordadins, brāļi Bogomoļnikovi, Bulāns, Bīdels, Balodis, Bunga, Dergačs, Ezernieks, Gerasimovs, Gustavsons, Putāns, Kadakovskis, Oškalns, Sudmalis, Skrecija, Skrabe, Ozoliņš, Maciņš, Laiviņš, Samsons, Romanovs, Muravskis, Zacharovs, Zēbergs u. d. c, kuŗiem ar tautu vairs nebija nekā kopīga, bet jēdziens brīviba nozīmēja tikai tukšu skaņu. Viņi ir atbildīgi par visiem sarkanās imperijas interesēs pastrādātajiem briesmu darbiem laikā no 1942. gada līdz Vācijas kapitulācijai. Viņi ir atbildīgi par simtiem slepkavību, neskaitāmām laupīšanām un daudzām dedzināšanām. Tagad noskaidrots arī tās grupas vārdiskais sastāvs, kuŗa 1945. gada pavasarī Padures pagasta Vindolēs, pēc 24 stundu ilgas spīdzināšanas mežā, noslepkavoja pensionēto pulkvedi Krišu Ķūķi.

Pār latviešu tautu atkal nolaižoties okupācijas tumsai, tā sabiezēja arvien vairāk. Latviešu fiziskā iznīcināšana visaugstāko pakāpi sasniedza tūlīt pēc Kurzemes kapitulācijas, nākošais nelaimes lielvilnis pārvēlās mūsu dzimtenei 1949. gada martā, kad trīs dienās apcietināja un deportēja ap 70.000 latviešu. Masu apcietināšanas atkārtojās vēl 1950. un 1956. gadā. Arī 1962. gadā palikla baumas par sagaidāmām deportācijām, bet arī šoreiz tās palika tikai baumas, tomēr ilgu laiku turēja cilvēkus mokpilnā satraukumā un nelaimes gaidās.

Te jāpiezīmē, ka okupantu rīcībā vienmēr ieplānots psiholoģiskais moments, lai radītu gaisotni un apstākļus, kas katru dienu cilvēkus tur nedrošības sasprindzinājumā, padarot latvietim dzīvi savā tēvzemē smagu un nepanesamu. Bet tai pašā

(Nobeigums 8. lpp.)

4½% PAR NOGULDĪJUMIEM

Tautieši! noguldiet savus ietaupījumus paši savā TORONTO LATVIEŠU KREDITSABIEDRĪBĀ
LATVIAN (TORONTO) CREDIT UNION LIMITED, 491 College Street, Toronto 4, Ontario, tel. 924-2775

Sākot ar š. g. 1. jūliju jūs saņemsit 4½% rentes par saviem noguldījumiem, aplēšot par gada ceturkšņiem no mazākā atlikuma. Bez tam reizē ar noguldījumu mēs automatiski izdarām jūsu dzīvības apdrošinājumu līdz $2,000.00, atkarā no vecuma, un paši maksājam apdrošināšanas prēmiju 65¢ par katru tūkstoti.

JŪS PATIESIBĀ SAŅEMAT 5.28% PAR SAVU NOGULDĪJUMU MŪSU KREDITSABIEDRĪBĀ

Pārkrievošanas politika Baltijas valstīs

A. SONA RAKSTS PAR MAZO TAUTU APSPIEŠANU

(Nobeigums)

Krievu ieplūdināšanu Baltijas valstīs jau kopš pirmajām okupācijas dienām plānveidīgi vada slepena centrāle. Ja pirmajos okupācijas gados krievus novietoja gandrīz tikai lielākajās pilsētās un Pad. savienības robežu tuvumā, tad pēdējos gados krievu kolonijas izveidotas visos Baltijas valstu rajonos. Krieviem Baltijas valstīs izbūvē īpašus dzīvojamos rajonus, īpaši lielāku pilsētu tuvumā. Šodien krievu apmetnes atrodamas jau Valkas, Valmieras, Cēsu un citu pilsētu rajonos, kur to agrāk nekad nav bijis, pat Rīgas jūrmalā. (B. Mežgalis „Padomju Latvijas iedzīvotāji", Rīgā, 1963. g., 67 lp. u. c.)

Ja krievu ieceļošana Baltijas valstīs turpināsies tikpat lielos apmēros kā līdz šim, drīz zudīs katra cerība atkal atgūt brīvību Baltijas valstīm. Kaut komūnistu režīms pēc kāda laika sabruktu pats no sevis, arī tad Baltijas valstis var palikt jaunās Krievijas sastāvdaļa. Kaut būtu iespēja ar nobalsošanu izšķirties par palikšanu vai atdalīšanos no Krievijas, krievu iedzīvotāji kā majoritāte būtu noteicēji arī gluži demokratiskā balsošanā par Igaunijas, Latvijas un Lietuvas likteni.

Maskavā ir jau nolemts Baltijas valstis pārpludināt ar krieviem, bet vietējos iedzīvotājus ar deportāciju palīdzību un jauniešu izsūtīšanu izklīdināt pa plašo Pad. savienību, tā tos ātrāk uzsūcot krievu masā. Ar to igauņu, latviešu un lietuviešu eksistence kā nācijām būs izbeigta.

Ka šāds likteņis trim Baltijas tautām var pienākt, liecina sekojošie fakti (Dr. D. Krivickas „Genocidos ir Genocido konvencija"—„Lietuvo", 1959. g. Nr. 2).

Kopš Pad. savienības dibināšanas 1917. gadā, tajā jau iznīcināti 400.000 somu-ugru iedzīvotāju, 1.000.000 Volgas un Krievijas vāciešu, 700.000 Krimas tatāru, 600.000 Kaukazas ingušenu un čečenu, vairāk nekā 10.000.000 ukraiņu, 5.000.000 baltkrievu. Šis milzīgais iedzīvotāju skaits komūnistu režīmā nepilnos 50 gados vienkārši pazudis. Pēc Besarabijas okupēšanas 1940. gadā, tajā jau iznīcināti vai deportēti 3.000.000 cilvēku, t. i. vairāk nekā 20% no iedzīvotāju kopskaita. No 64.000 igrieru tautības piederīgajiem, kuŗus 1944. gadā daļēji no Igaunijas, bet lielāko tiesu no Somijas komūnisti deportēja uz Ledusjūras ziemeļu apgabalu, pēc pašu komūnistu ziņām līdz 1960. gadā bija atlikuši vairs tikai 1100. („Acta Baltica" I, 1960./61 g., 96. lp.)

Mēs zinām arī, ka laikā no 1939. — 1959. gadam Uralu apgabalā iedzīvotāju skaits pieaudzis par 29%, Austrumsibirijā par 34%, Kazachstanā par 53% un dažos Tālo austrumu apgabalos pat par vairāk nekā 70%. Tik straujš dabiskais pieaugums nevienā no minētajiem apgabaliem nevar būt, tādēļ tas izskaidrojams vienīgi ar masveidīgu iesūtīšanu šajos apgabalos. Tajos izklīdināti arī Baltijas valstu iedzīvotāji.

SKOLAS KĀ PĀRKRIEVOŠANAS LĪDZEKLIS

Komūnistu režīms cenšas krievu valodai piešķirt integrālas jeb t. s. visuma funkcijas. Tas nozīmē, ka krievi grib atzīt visā Pad. savienībā tikai vienu, konkrētajā gadījumā krievu valodu, lai šādā ceļā ātrāk panāktu citu tautību nacionālās kultūras iznīcināšanu. Agrāk bija noteikts, ka latviešu skolās mācību valoda ir tikai latviešu, bet tagad, pēc 1958. gada skolu reformas, tā var būt arī krievu valoda. Kopš šī laika krievu valodu blakus vietējai valodai kultivē kā otru mātes valodu.

Vispārizglītojošās skolās Baltijas valstīs sākumā krievu valodas stundu skaits nedēļā, salīdzinot ar vietējo valodu, t. i. latviešu, igauņu vai lietuviešu, līdz 6. klasei bija mazliet mazāks, bet ar 6. klasi līdzīgs vai dažās klasēs pat vēl lielāks. Ar 1962./63. mācības gadu krievu valodas stundu skaitu samazināja, bet tai pašā laikā ierīkoja latviešu skolās (tas pats sakāms arī par igauņu un lietuviešu skolām) parallēlklases ar krievu mācības valodu. Šī metode pārkrievošanā guva ļoti labas sekmes. 1966. gadā, t. i. tikai pēc trīs gadiem, Latvijā jau bija 247 skolas ar krievu un latviešu valodas parallēlklasēm, kas atbilst apm. 30% no vispārizglītojošo skolu kopskaita. („Skolotāju Avīze", 1966. g. 29. jūnijā). Arī Igaunijā un Lietuvā šo skolu skaits proporcionāli ir apmēram tikpat liels. Latvijā minētās 247 skolas pēc tipa sadalās šādi: 60 pilsētu vidusskolas, 13 lauku vidusskolās, 129 astoņgadīgas skolas, 27 pamatskolas, 11 speciālskolu un 7 internātskolas. Šīs skolas kopā apmeklē 75.000 skolēnu. „Ostspiegel", 1966. g. jūlijā). Ar krievu kiašu ierīkošanu latviešu skolās, latviešu valodu no skolas sāk pamazām izspiest. Jauktajās skolās latviešu bērni atrodas vienmēr kontaktā ar krievu bērniem. Še jāpiezīmē, ka krievu iecelotāji, ja tos sadala pēc vecuma, grupā no 10 — 19 gadiem veido 36% no kopīgā iedzīvotāju skaita Latvijā un Igaunijā. Par Lietuvu šādu ziņu trūkst. Vecuma grupā līdz 10 gadiem krievi veido jau 50%. Tas izskaidrojams ar to, ka krievu dabiskais pieaugums caurmērā ir piecireiz lielāks nekā vietējiem iedzīvotājiem.

Sevišķi labus panākumus pārkrievošanā parallēlklašu metode gūst internātskolās, jo tajās latviešu un krievu bērni arī pēc mācību laika paliek kopā. Ar jaukto skolu ievešanu Latvijā, arī krievu skolotāju skaits strauji sāk pieaugt. Tā, piemēram, Daugavpils rajonā 1965. gadā bija pavisam 922 skolotāji, no tiem 346 vai 37% bija krievi; Ludzas rajonā no 816 skolotājiem tai pašā gadā bija 330 vai 40,44% krievu. („Izvestija akademii nauk Latviskoj SSR" Nr. 7, 1965. g.). Krievu skolotāju skaits tālākajos Latvijas rajonos ir daudz mazāks: piemēram, Talsu rajonā 1965. gadā no 674 skolotājiem 24 vai 3,6% bija krievi. 1938./39. mācības gadā kopīgais krievu skolotāju skaits bija tikai 753 vai 7,5% no skolotāju kopskaita, bet 1965. gadā Latvijā krievu skolotāju bija 27%, t. i. gandrīz 4 reizes vairāk („Padomju Latvija skaitļos", Rīgā, 1966. g.).

Igaunijā ar skolu pārkrievošanu ir vēl sliktāk nekā Latvijā. 1966. gadā Igaunijas galvaspilsētā Tallinā no visiem skolas vecuma bērniem 56,8% mācījās skolās ar krievu mācības valodu. Vēl sliktāks stāvoklis ir Igaunijas ziemeļu un ziemeļaustrumu pilsētās, kur krievu skolas apmeklē pat līdz 60% un vairāk igauņu bērnu. (Voitleja" Nr. 11, 1966. g.).

Latvijas tautskolās 1936./37. mācību gadā no kopīgā skolēnu skaita 8,7% bija krievi, bet 1963./64. mācību gadā krievu skolēnu skaits Latvijas tautskolā jau ir sasniedzis 38,4%, bet latviešu skolēnu skaits tai pašā laikā noslīdējis no 79,2% uz 55,4%. Vidusskolās latviešu un krievu skolēnu attiecība procentos ir apmēram tāda pati kā tautskolās.

Latvijas augstskolās krievu studentu skaits 1938./39. mācību gadā bija 2,85%, bet 1963./64. mācību gadā jau 32,7%, kamēr latviešu studentu skaits tai pašā laikā samazinājies no 86,15% uz 60%. Latvijas un Igaunijas studentiem iestāties kādā Pad. savienības augstskolā ir vieglāk nekā savas zemes augstskolās. Padomju augstskolās iestājoties, eksāmenus var likt mātes valodā, pie tam visās fakultātēs, kas nav atļauts vietējās augstskolās. Arī studentu mītnēs latviešu, igauņu un lietuviešu jaunieši, ja studē svešās universitātēs, brīvas vietas var dabūt vienmēr. Šādā veidā studentus no Baltijas valstīm vilina uz Pad. savienības iekšieni, lai tur viņus pārkrievotu. Ir zināms, ka 1966. gadā 400 igauņu studentu studēja ārpus Igaunijas un 300 latviešu Pad. savienības universitātēs.

Baltijas valstīs ir jau daudz skolu, kuŗās mācības notiek vienīgi krievu valodā, piemēram, Daugavpils dzelzceļu skolā, Rīgas inženieŗu skolā, kura sagatavo civīlinženierus, tāpat gandrīz visās arodskolās. Daugavpils pedagoģiskajā augstskolā fiziku, matēmatiku un fizisko audzināšanu māca tikai krievu valodā. Arī disertācijas drīkst rakstīt vienīgi krievu valodā. Tāpat Latvijas zinātņu akadēmijas publikācijas lielāko tiesu izdod krievu valodā. (Tas redzams no „Latvijas PSR zinātņu akadēmijas vēstīm", kuŗas izdod Rīgā.). Šie nedaudzie piemēri rāda, ka Baltijas valstīs krievu valoda sāk ieņemt pirmo vietu, t. i. to jau tagad sāk atzīt par valsts valodu.

Latviešu, lietuviešu un igauņu valodai draud tāds pats liktenis, kāds piemeklēja kareliešu valodu: t. s. Karēlijas autonomajā republikā krievu valoda jau ievesta par valsts valodu. Karēliešu valoda ar 1959. gadu palikusi tikai tautā kā sarunu valoda. („Ruskij jazyk v nacionalnoj škole" žurnālā „Pedagogik" Nr. 1, 1966. g.).

Visās trīs Baltijas republikās krieviem ir savas skolas, kuŗās mācības notiek tikai krievu valodā. Ar to Maskava rūpējas, lai krievi nekrievu republikās paliktu krievi. Turpretim nekrievu iecelotājiem savas skolas neatļauj, viņu bērniem jāapmeklē krievu skolas. Ar to nekrievu iecelotāju bērnus pārkrievo arī nekrievu apdzīvotajās territorijās.

LITERATŪRA UN MĀKSLA KĀ PĀRKRIEVOSANAS LĪDZEKLI.

Skola nav vienīgā, kur intensīvi notiek vietējo iedzīvotāju pārkrievošana. Arī literātūru un mākslu, pat kino iesaista pārkrievošanas politikā. Tātad Latvijas zinātņu akadēmijas publikācijas lielāko tiesu izdod krievu valodā. (Tas redzams no „Latvijas PSR zinātņu akadēmijas vēstīm", kuŗas izdod Rīgā.). Šie nedaudzie piemēri rāda, ka Baltijas valstīs krievu valoda sāk ieņemt pirmo vietu, t. i. to jau tagad sāk atzīt par valsts valodu.

Latviešu, lietuviešu un igauņu valodai draud tāds pats liktenis, kāds piemeklēja kareliešu valodu: t. s. Karēlijas autonomajā republikā krievu valoda jau ievesta par valsts valodu. Karēliešu valoda ar 1959. gadu palikusi tikai tautā kā sarunu valoda. („Ruskij jazyk v nacionalnoj škole" žurnālā „Pedagogik" Nr. 1, 1966. g.).

Visās trīs Baltijas republikās krieviem ir savas skolas, kuŗās mācības notiek tikai krievu valodā. Ar to Maskava rūpējas, lai krievi nekrievu republikās paliktu krievi. Turpretim nekrievu iecelotājiem savas skolas neatļauj, viņu bērniem jāapmeklē krievu skolas. Ar to nekrievu iecelotāju bērnus pārkrievo arī nekrievu apdzīvotajās territorijās.

LITERATŪRA UN MĀKSLA KĀ PĀRKRIEVOSANAS LĪDZEKLI.

Skola nav vienīgā, kur intensīvi notiek vietējo iedzīvotāju pārkrievošana. Arī literātūru un mākslu, pat kino iesaista pārkrievošanas politikā. Tātad Latvijas zinātņu akadēmijas publikācijas lielāko tiesu izdod krievu valodā. Arī disertācijas drīkst rakstīt vienīgi krievu valodā. Tāpat

...TVIJA
...ERIKĀ
...STDIENA, 1967. G. 17. JŪNIJS
...DAKCIJA TORONTO.
Alfrēds Vinčels, 508 Palmerston ...
tālr. 531—4533;
— Silvija Ancāne, sasniedzama re...
Rūdolfs Norītis, 1749 Victoria Park ...
...gh, Ont.; tālr. 759—8076;
...s Podnieks, 26 Underhill Dr., Don ...
...933;
... Teteris, 17 Chester Hill Rd., ...
...—4226.
...JA EIROPĀ:
Münster/Westf., Von Einem Str. 19.
...kriptus pēc vajadzības īsināt. Ne...uzglabā, bet uz vēlēšanos sūta at...
...arka (Kanadā) vai starptautiskais ...). Ar autora vārdu vai iniciāļiem ...tās domas ir rakstītāja personīgs ...ņā atbilst arī redakcijas viedoklim.
...un Kanadā — par mēnesi $1.50; ...n. $4.50; 6 mēn. $8.50; par gadu ...7. Atsevišķa numura cena 20 centu.
...tdinājumu daļā $1.60, bet tekstā ... — $6.40 par 1 collas alejas telpu.

...ies | šiem.
...no- | Svarīgi ir spiesties iekšā citu
...tra | tautu presē, kur un kā vien ie-
...iz- | spējams, norādot uz komūnistu
...gāt- | aplamajiem apgalvojumiem un
...lie- | uz viņu it kā rožainās dzīves ap-
...ras | rakstiem čekas uzraudzībā. Kā-
...en- | dēļ tad šauj uz katru, kas bēg
...na- | no šīs rožainās dzīves? Šauj pat
...val- | vēl tagad?
...ttri, | Ar jubileju rīkošanu mēs vēlamies parādīt sevi, parādīt savu traģisko likteni un arī to, cik vērtīgi cilvēki mēs esam. Uz to svešinieks atbild: „Jā, jūs esat jauki cilvēki; mēs priecājamies redzēt jūs savā vidū." Tas ir viss... Bet vai tas vien ir mūsu uzdevums? Ko teiksim savai tautai dzimtenē jubilejas laikā, ko dāvināsim tai lielajā svinamdienā? Vai vienīgi to, ka svinam grandiozu jubileju? Man liekas, ka dzimtenē mūs svērs un par vieglu atradīs. Vai mēs darām kaut ko plašā mērogā, lai nodibinātu kontaktu ar savu tautu? Atbildes nav. Kongresos par to vairs nerunā, jo jādomā par saglabāšanos.
...un uzbrūk. Iesim pretuzbrukumā tagad, bet ar kāpinātu spēku Latvijas jubilejas gadā. Šis ir mūsu uzdevums, kas kļūst arvien nopietnāks un atbildīgāks. Jubilejas izskanēs ātri. Var iznākt pat tā, kā bija latviešu satikšanās dienā pasaules izstādē Montrealā, kur visai pasaulei vajadzēja redzēt tos mīļos latviešus, bet iznāca tikai iekšēji „ģimenes svētki"...

Dr. Ansis Karps

...šanos klīstu bez mērķa pa Her-
...n un nonāku pie katedrāles portā-
...ā. Augstās celtnes puskrēslā re-
...ēlu, daudzu sveču mirdzas pār-
...siem lūdzējiem notupstos arī es.
...n izlūdzos viņas aizrunu pie Dieva
...glābšanai, kuŗi vēl cieš Krievijā.

...māte, esmu dziļi satriekts par to,
...is par Tavu mīļoto tautu Krievi-
...ievi tik daudzus gadsimtus izjusti
... Tev piekērusies godīgā un patiesā
... tagad ar velnišķīgu varu atrauj
...va Dēla. Ticības brāļu un māsu
...a viņu brīvība. Miljoni dzīvo bai-
...nākošo dienu. Lupatās ģērbti, viņi
... barakās un arvien vairāk zaudē
... saviem līdzcilvēkiem.

...izsalkumu.
...ās kā vergi dienu un nakti.
...ži sit un spīdzina.
...imi un pārgurūši.
...krāpj, pazemo un moka.
...i raud.

...... vieni.... vieni.... vieni....
...galīgās stepes par to visu klusē.
...ūte, pārvērt šo posta un ciešanu
...najai Krievijai par mīlestības upu-
...n uzņemties tādu pašu upurēša-
...rādu savā bezgalīgajā pamestībā
... apliecināja Tavs Dēls Jēzus Kris-
...viem izstumtajiem bērniem ticību
...i, cerību uz jaunu un labāku dzī-
...uz krustu viņu lielo ciešanu mazi-
...Dievmāte, manim izlūdzies spēku
...visas nepatikšanas un pārbaudīju-
...ikdienā jāsatiekas, lai dotu spēku
...clusēdami un pamesti cieš zem va-
...lūres. Svētā Dievmāte, pavēsti va-
...nās žēlastību un saviem apspiesta-
...vēseles mieru palīdzību. Āmen.

Aleksandrs Vilks

DRAUGAM GADMIJĀ

JĀNIS ŠĀBERTS 16. JŪNIJĀ KLUVA 75-GADNIEKS

Jaunatne ir alkatīga: tā vēro, apbrīno un vērtē visu, kas saista un valdzina. Vienalga, vai tas būtu mākslinieks, rakstnieks, zinātnieks, vai arī kāds cits dotībām apveltīts radītājs, kas ar savu devumu spēj modināt interesi un ierosināt uz pārdomām, aizlidinot jaunatnes jūsmu un pētītkāro garu pāri ikdienas šaurībai.

Daļa jaunatnes pēc Latvijas nodibināšanās un valstiskās un kultūras dzīves izveidošanās no lauku vientulīgā klusuma un brīžiem garīgās apsicības ienāca pilsētā ne tikai studiju nolūkos, bet arī patīksmināties spožajās ugunīs, kas raisījās no kultūras un mākslas dzīves pulsējuma Rīgā.

Kad studējošā jaunatne, kuŗas šūpulis bija laukos kārts, pamanīja šo garigo mirdzēšanu, tā nesamierinājās vienīgi ar redzēto, bet arī pati lūkoja dot kaut ko no sevis savai dzimtajai zemei.

It kā atvēsinot studijās sakarsētās domas un piepūli mācību sēmestros, kāda novada studējošie (ar diezgan nozīmīgu ievirzi!) vasaras brīvlaikā izvēlējās kādu latviešu lugu izrādei sava novada ļaudīm. Tam nebija nekādu grūtību, ievērojot jaunatnes entuziasmu un pašdarbības prieku. Bet grūtības šķita režisora izvēlē. Ne tādēļ, ka tādu nebūtu. Bet — kā tuvoties režisoram vai aktierim ar tautu vārdu?

Mazsalacas studentu novadniecībai, kas bija viena no lielākajām Ziemeļvidzemē, šīs problēmas risinājums veicās ātri. Daudzo lugu izrādēs Nacionālajā teātrī par visiem vairāk mums patika Jānis Šāberts. Ap viņa veidotajiem tēliem bija apzaļojis mūsu apbrīnas un iemīlēšanās vītenis. Jānis Šāberts mūs valdzināja ar pārdzīvojumu niansēm savos tēlos. Nekad viņš neatkārtojās. Šāberta mākslinieka personība šķita tik varena, ka tuvošanās viņam, lai ievadītu sarunas par izrādāmās lugas režiju, mums sagādāja pat zināmu baiļošanos. Bet šo grūtību pārvarēšana mums sagādāja arī dvēseligu pārdzīvojumu un prieku.

Palicis atmiņā, ka sarunvežu grupā ar režisoru bija jaukais Rūjienas students Valdis Melderis, maigā mazsalaciete — Latvijas mākslas akadēmijas audzēkne Elza Veide (aizgāja bojā 1941. gada deportāciju vilnī) un vēl kāds students. Bijām vīlušies, iedomādamies lielā aktiera un režisora nepieejamību. Uztvēris un izpratis teātŗa mākslas entuziasmu studējošajā jaunatnē) un risinot tematiku, kuŗa dažkārt neiekļāvās teātŗa mākslas gaisotnē, likās, ka turos līdz sarunu spraigumā. Bet tikko tērzējumi skāra mākslinieka domu īpatā darba lauku, man nācās atzīt savas kompetences ierobežotos apmērūs, jo pretim atradās personība ar dziļu un daudzveidīgu mākslinieka dvēseli.

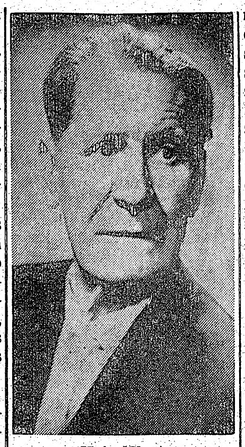

Jānis Šāberts

Nereti pēc izrādēm Nacionālajā teātrī paklaiņojām pa naksnīgajām Rīgas ielām. Bija savāds, nepasakāms prieks klausīties lielā aktiera stāstos, kuŗos spulgoja kā dzīves, tā paša tēlojuma krāsainība, ar ko bija saaugusi viņa radītāja dvēsele un kas no dažkārt pasausi rakstītas lomas prata izburt spožu tēlojumu.

Droši vien, nebiju vienīgais starp studentiem Rīgā, kuŗu draudzībai ar teātŗa ļaudīm piemita, tā sakot, maza financiāla nokrāsa, jo studentiem bieži vien kabatā plāns naudas maks. Vai tādēļ neizmantot izdevību uz nē, viņš ātri un vaļsirdīgi izteica gatavību mums palīdzēt.

Mežkopības studenta Arnolda Muižnieka (1941. g. komūnistu nogalināts) mazajā istabiņā, kaut kur pie Ģertrūdes ielas pārbrauktuves, sanācām kopā, lai Šāberta vadībā pārrunātu iestudējamo lugu un sadalītu lomas. Lugā bija divas centrālās pozicijas — divi mīlētāji. Apmīlojamo nebija grūti atrast (Elza Veide), bet no mīlētāju lomas gandrīz visi atteicās. Beidzot šo lomu Šāberts iedalīja man, taču lielā starpība augumos, salīdzinot manējo ar Veides Elziņu, nedeva pozitīvus panākumus. Tā lugas iestudēšanu nolikām uzgaidei.

Mājastēvam Muižniekam bija uzglabājusies mučele Ziemeļvidzemē darināta vīna, kas gluži labi iekļāvās mūsu sanāksmes izskaņā. Dzirkstīja valodas, jautrību causausti anekdoti un piedzīvojumi no teātrinieku dzīves.

Mūsu vidū uzplauka patiesa draudzība. Jūsmojām par savu režisoru jau tādēļ vien, ka viņš mums bija pieejams. Dažkārt mākslinieki uzlidinās tik augstu pašlepnīgā pārākuma pjedestālā, ka zaudē interesi būt kontaktā ar saviem apbrīnotājiem. Jānis Šāberts bija pilnīgs pretstats.

Tā paša mīlētāja neatrašanas dēļ mūsu izraudzītā luga tai vasarā palika neizrādīta bet draudzības dzirksts un apbrīns par lielā aktiera mirdzošo tēlu galeriju sildīja un priecināja visus mūsu novada studentus.

Kopš studiju laikiem, kad atradām „savu" režisoru, paliku jaukā draudzībā ar Jāni Šābertu. Vai iknedēļas pāris reižu satiekoties (dzīvojām vienā rajonā) un risinot tematiku, kuŗa dažkārt neiekļāvās teātŗa mākslas gaisotnē, likās, ka turos līdz sarunu spraigumā. Bet tikko tērzējumi skāra mākslinieka domu īpatā darba lauku, man nācās atzīt savas kompetences ierobežotos apmērūs, jo pretim atradās personība ar dziļu un daudzveidīgu mākslinieka dvēseli.

Nereti pēc izrādēm Nacionālajā teātrī paklaiņojām pa naksnīgajām Rīgas ielām. Bija savāds, nepasakāms prieks klausīties lielā aktiera stāstos, kuŗos spulgoja kā dzīves, tā paša tēlojuma krāsainība, ar ko bija saaugusi viņa radītāja dvēsele un kas no dažkārt pasausi rakstītas lomas prata izburt spožu tēlojumu.

Droši vien, nebiju vienīgais starp studentiem Rīgā, kuŗu draudzībai ar teātŗa ļaudīm piemita, tā sakot, maza financiāla nokrāsa, jo studentiem bieži vien kabatā plāns naudas maks. Vai tādēļ neizmantot izdevību uz brīvbiļetēm, kādas atradās aktieŗu rīcībā? Tās vajadzēja saņemt mecenāta ģērbistabā, kuŗā tolaik grimējās Jānis Šāberts, Kārlis Lagzdiņš, Osvalds Uršteins un Rūdolfs Baltaisvilks. Vienmēr ierados brīdi agrāk, lai ar interesi pavērotu, kā visi citi pārveido savu ārējo izskatu.

Grimēšanās laikā runīgākie bija abi jaunākie, bet Šāberts ar Lagzdiņu, pielaikojot lomai sejas kļāju, bija allaž atturīgi. Kad pie viņiem ģērbtuvē ienāca intendants Indriksons (viņš runāja mīkstā, samtainā balsī) ienesa karstu tēju bez piedevām, tā bija zīme, ka grimēšanās posms iet uz beigām un aktieŗu sejas pieņēmušas lomām vajadzīgo izskatu.

Nav tā, ka aktieris, kaut vairākus vakarus pēc kārtas tēlodams vienu un to pašu lomu, to veiktu bez zināma satraukuma. Katra izrāde izrauj pa nervu šķipsniņai, kuŗa tomēr atkal it kā atjaunojas aplausu un ziedu devumā, arī aktieŗu apziņā, ka centies degt savā tēlojumā ar karstāko kvēli.

Alberts Eglītis

NEAIZMIRSTAMAIS

Tā bija pirmā nakts Latvijas mūžā;
Dievs zvaigžņu tālumā nodrebēja
No vajāto latviešu balsīm.
Tas notika pirmo reizi Latvijas mūžā:
Rīts sākās bez gaismas,
Saulei nebija staru,
Un klusumā varēja dzirdēt,
Kā ziedi raudāja
Visā mūsu zemē.

Izstāde dievnama telpās

ŅUJORKĀ / TKLĀTA KULTŪRAS FONDA IZSTĀDE

Archibīskaps A. Lūsis 10. jūnijā Ņujorkas latviešu ev.-lut. draudzes Jonkeru dievnama sarīkojumu zālē atklāja Ziemeļamerikas latviešu kultūras fonda tēlotājmākslas izstādi. Redingā šī izstāde maijā bija pulcinājusi ap 10.000 amerikāņu apmeklētāju un ap 300 latviešu. Pēc tam Kultūras fonds to pārcēla uz Ņujorku, kuŗ tā tagad skatāma līdz 9. jūlijam katru vakaru līdz plkst. 9.

Pēc ALAs kultūras biroja vadītāja Dr. P. Norvilja uzrunas, archibīskaps A. Lūsis izstādes atklāšanā gleznas salīdzināja ar klusu dzeju, bet dzeju apzīmēja par vārdos ietvertu gleznu. Viņš norādīja, ka izstādē nav no citiem mākslinieciem patapinātu darbu, jo nav atdarināti ne Purvītis, ne Rozentāls, ne citi ievērojami mākslinieki. Viņu ieprieciņot tas, ka dievnama telpas varot izmantot arī gleznu izstādēm. Jau senos laikos baznīca bijusi tā, kuŗā slaveni mākslinieki novietojuši savus darbus.

Par izstādītajiem darbiem referēja prof. A. Annus. Katrā gleznā mākslinieks ielicis savu izjūtu, kuŗu tas vientulībā pārdzīvojis. Glezniecību viegli saprast visām tautām, tam nav nekādu kavēkļu, kā ir literāriem darbiem, jo viss uzrakstītais jāpārtulko, lai arī cittautieši to saprastu.

Skates pārstāvēti 62 mākslinieki ar 118 darbiem, kaut pieteikti bija 66. Divu mākslinieku darbi tehnisku iemeslu dēļ nav izstādīti, 2 pieder pie stikla gleznieciības, bet viens gleznotājs starplaikā miris. Dažiem autoriem ir citi darbi nekā Redingā izstādītie, tomēr lielākā gleznu daļa ir tieši pārvesta no Redingas. Izstādes iekārtošanā daudz palīdzējis jaunais gleznotājs Alvis Šķērbergs, kuŗa viens darbs izstādīts ārpus kataloga. Darbi novietoti gar sienām un divās īpaši gatavotās ailēs zāles vidū. Izstādē pārstāvēts kā reālais, tā abstraktais novirziens, ir ar „zelta viduscelja" gājēji. Daļa darbu nav pārdodami, bet lielāko daļu var pirkt, sākot ar 50 un beidzot ar 1000 dolariem.

Izstādes atklāšanā bija ieradušies ap 100 mākslas cienītāju, kas apskatīja ne vien darbus, bet interesējās arī par iespējām tos iegādāties.

Skates iekārtošanu veikuši mākslinieki prof. A. Annus un A. Krūkliņš, kā arī Ņujorkas latviešu organizāciju padomes kasieris K. Kitners, technisko jautājumu kārtošanā palīdzējuši draudzes ziemeļu rajona vecākais V. Irbe un Jonkeru dievnama komitejas pr-dis V. Zālīte, bet telpas iekārtojuši daži draudzes locekļi no Bronksas. Izstādes telpās paredzēti arī priekšlasījumi un citi priekšnesumi. Tā 18. jūnijā A. Treibergs un J. Bičolis referēs par šāgada Kultūras fonda laureātiem gleznieciībā un literātūrā, bet 22. jūnijā notiks R. Pētersones klavierstudijas audzēkņu vakars.

Kultūras fonda izstādes pēdējos gados guvušas lielu popularitāti. Pirms apmēram 10 gadiem nācās grūti atrast mākslinieku, kas vēlētos darbus izstādīt. Ja atmiņa neviļ, tad vienu gadu bija izstādīti tikai 4 darbi. Tagad darbus vienmēr iesūta par daudz, kādēļ nav iespējams visus izstādīt. Pirms izstādīšanas iesūtītos darbus vērtē īpaša žūrija, un katru gadu dažu gleznotāju darbi paliek neizstādīti. Tā bijis arī šogad: 8 autoru iesūtīti darbi nav redzami izstādīto vidū.

—vi—

REDAKCIJAI PIESŪTĪTI IZDEVUMI

„Mare Balticum" Nr. 1/2, šāgada pirmā dubultburtnīca, Ostseegesellschaft e. V. Izdevums Hamburgā, redakcijas kolēģijā latviešu pārstāvis mag. rer oec. Arturs Landsmanis. Šis numurs, kuŗa rakstu vairums vācu, bet arī dāņu un zviedru valodā, galvenokārt veltīts Dānijas galvaspilsētas Kopenhagenas 800 gadiem.

Rasma Sināte

Latviešu pasakas svešā ietērpā

Šāgada pavasarī apgāds Harcourt, Brace World, Inc. Ņujorkā publicējis latviešu pasaku krājumu: „Tit For Tat and Other Latvian Folk Tales, retold by Mae Durham, illustrated by Harriet Pincus".

Kā norādīts grāmatas titullapā, latviešu pasakas nav tieši tulkotas no latviešu valodas bet atstāstītas pēc kāda cita, proti, Skaidrītes Rubenes—Koo tulkojuma. Nekur nav norādīts, no kādiem latviešu krājumiem Skaidrīte Rubene pasakas būtu ņēmusi.

Grāmatas beigās ir pievienotas Alana Dandesa (Alan Dundes), Berkelejas antropoloģijas un folkloras profesora, piezīmes. Tajās Dandess runā par brāļiem Grimiem, par Anti Aārnesu un Tompsona pasaku rādītājiem. Izmantojot Tompsona rādītāju, Dandess krājumiņā uzņemtās latviešu tautas pasakas salīdzina ar citu tautu pasakām un klasificē pēc tipiem.

Savā rakstiņā Dandess nekur nepiemin latviešu pasaku pētītāju prof. Pēteri Šmitu, nedz arī norāda uz kādiem latviešu pasaku krājumiem, kaut gan ziņas par tiem būtu atrodamas D. norādītajos avotos, piemēram, grāmatā „Standard dictionary of Folklore, Mythology and Legend".

Pasaku atstāstītāja Mae Dar-

Šāgada sākumā ievēlētais jaunais Latviešu apvienības Austrālijā prezidijs priekšsēdis Jānis Ritenis Adelaides universitātē ieguvis maģistra gradu politiskajās zinātnēs ar disertācijas darbu „Lielbritanija un Baltijas valstis anglu-franču un padomju sarunu laikā 1939. gadā".

hema, lektore Berkelejas universitātē, saka, ka latviešu pasakas viņa ar labiem panākumiem esot stāstījusi gan bērniem, gan pieaugušajiem. Šīs stāstīšanas rezultātā, tā šķiet, ir radies šis krājums.

Minētajā grāmatā uzņemtas 22 pasakas, šķiet, bez jebkādas izlases principa tematikas ziņā. Sadzīves pasakas, velnu pasakas juku jukām ar bārenes un stikla kalna pasakām.

Nav zināms, vai izlase atradusies tulkotājas vai atstāstītājas ziņā; tāpat nav zināms, cik daudz par tulkojuma valodu atbildīga tulkotāja, cik atstāstītāja. Jēdzieni „Laime" un „Nelaime" tulkoti kā „Good Luck" un „Bad Luck", Laimes māte — „Mother Luck". Citos amerikāņu avotos, piemēram, folkloras vārdnīcā, šie vārdi ir atstāti kā īpašvārdi, tātad netulkojami. „Gaŗā pupa" krājumā tulkota kā „Giant Beanstalk", kas gaŗās pupas nozīmi izmaina. Visai neizdevies, šķiet, arī visa krājuma nosaukums „Tit For Tat", kas ņemts no līdzīga nosaukuma pasakas.

Grāmatu ilustrējusi Harrieta Pinkus (Pincus). Tā vien šķiet, ka ilustrātorei iedotas vai vismaz rādītas grāmatas ar latviešu tautas tērpiem un ornamentiem, jo pasaku varones ilustrātore ietērpusi latviskos brunčos, vainadziņos un vainadziņa kājās pastalas. Citādi tomēr ilustrācijas parāda latviskās dzīves nepārzināšanu, piemēram, latviešu zemnieki brauc ar divriču ratiem, latviešu istabā ir Holandes podiņu krāsns.

Visas personas zīmētas groteskas un robustas; diemžēl, arī tās, kas pašu latviešu apziņā ideālizētas un sen jau pārauguša pāri vienas pasakas ietvariem, piemēram, bārene „Gaŗajā pupā" vai princese stikla kalnā.

Tā šī grāmata ir pierādījums tam, ka kāda tauta un tās kultūra nav iepazīstama no sīkiem fragmentiem vien. Tie amerikāņi, kas par šo grāmatu rakstījuši recenzijas, piemēram, Virdžīnija Kjukus, grāmatu atzinuši par tādu, kuŗu būtu ieteicams iegādāties, jo pasakas esot humoristiskas un robustas.

Latviešiem pašiem, kas šo grāmatu paņems rokā, diemžēl, radīsies gandrīz vai tāda sajūta, kāda varēja būt Sarkangalvītei, kad viņa vilku ieraudzīja vecmāmiņas drēbēs. Ja arī ne gluži vilks, tad svešinieks gan ir ienācis latviešu istabās un apsedzies ar vecmāmiņas villainēm.

(29. turpinājums)

Roka atradās rapieŗa grozā, un grozs bija pietiekami prāvs, lai ar tā palīdzību būtu iespējams atvairīt cirtienu. Galvenā mākšla bija rapieŗa kurvi pagriezt vajadzīgā virzienā.

— Nāc nu, fuksīt, lai tevi pakutinu, — kāda parupja balss ierunājās Uldim blakus. Liela auguma students, pastrupu, uzrautu degunu svārstīja rokā rapieri. Tas platajā ķetnā izskatījās kā skaidiņa. — Esi jau kādreiz paukojis?

— Divas reizes, — Uldis atteica un nostājās pamatstājā: kreisā kāja atpakaļ, labā izbīdīta uz priekšu, ķermenis elastīgi šūpojās mazliet ieliektajos ceļgalos, labā roka ar rapieŗa kurvi acu augstumā.

— Nekas, stāvēt tu proti, — Brunis Leide atzinīgi paslavēja. — Kas ir terca, kas kvarta, to tu zini?

— Terca — cirtiens pa plecu, kvarta — pa krūtīm, — Uldis pamāja ar galvu un vēroja Bruņa rapieri. Brunis tā smaili bija pielicis pie grīdas un ar kāju piemina vidusdaļu: iepriekšējais lietotājs asmeni bija atstājis saliektu.

— Pareizi, — Brunis pacēla rapieri kā šauteni pie acs un vēroja, vai asmens taisns. — Sākumā es tevi kapāšu rēgulāri terca — kvarta, terca — kvarta. Manies tik noturēt roku pareizā augstumā.

Uldis sasprindzināja muskuļus. Cirtieni sāka birt. Sākumā Leide apzināti cirta tā, lai asmens ik reizes ķertu Ulža rapieŗa kurvi — pa labi, pa kreisi, pa labi, pa kreisi. Bet tad pēkšņi viens sitiens it kā paslīdēja vairāk pa labi — un Ulža plecā iedegās asa sāpe; rapieŗa gals bija ķēris mērķi.

— Sēdēja? — Leide pasmīnēja. — Ja tu nemanīsies, es no tevis iztaisīšu malto gaļu.

Žviukt!

Šoreiz asmens uz mirkli pielipa Ulža krūtīm. Un nākamajā sekundē plecam. Un atkal krūtīm.

Acīs iesprāga asaras. Labi, ka seja bija slēpta zem lielas, smagas ādas ķiveres. Uldis sakoda zobus. Šie sitieni bija jāuztver! Tas bija tagad eksistences jautājums. Bet roka bija kļuvusi smaga un gurda, un Bruņa cirtieni nāca kā kalēja vesera sitieni.

Zliukt — zlakt! Zliukt — zlakt!

Dažus laimējās uztvert uz rapieŗa kurvja, bet lielākā daļa tagad ķēra mērķi. Un arī tie, kas atsitās pret Ulža rapieri, nepalika bez sekām — Leides rapieris lielā vīra rokās locījās kā kārklu klūga, un tā gals gandrīz ik reizes skāra kādu ķermeņa vietu.

— Augstāk! Roku augstāk! — Brunis Leide sauca. — Pagriezies vairāk sāņus, neatklāj sevi bez vajadzības!

Augstāk . . . It kā Uldis to nezināja! Bet roka bija nogurusi, un katrs jauns cirtiens to nospieda uz leju. Augstāk . . .

Beidzot Uldis vairs neizturēja un roku nolaida pavisam. Leides pēdējais cirtiens svilpdams apakšstilba gaisā slaidu loku.

— Bruni, tu esi slepkava, — kāds vecāks tautietis bija skatījies Leides darbībā. — Uldim taču tikai pirmā nedēļa.

— Lietas koks! — Leide izlocīja rapieri taisnu un atdeva kādam citam. — Uldi, tu esi lietas koks. Es no tevis iztaisīšu paukantu.

— Tas ir, ja tu paliksi dzīvs, — vecākais tautietis nosmējās, skatīdamies Ulža sasarkušajā sejā. — Bet ja tu izturēji Bruņa kāvienu, tad tu vēl mirējs neesi.

Vakarā, gulēt ejot, Uldis satrūkās — krekls bija pielipis pie miesas. Plecs bija sasists asiņains. Nomazgājies un apkopies, Uldis ilgi domāja — kas būs rītu? Rītvakar atkal jābūt paukstundā. Kāds izskatīsies plecs rītvakar? Vai viņš to vispār pārcietīs? Vai nebija prātīgāk jau laikus pārtraukt dzīvi korporācijā?

Pie tam fiziskās sāpes nebija ļaunākais. Nepatīkamākais bija tas, ka visu laiku vajadzēja būt nepārtrauktā sprieguma stāvoklī. Uldis skolā skaitījās diezgan asprātīgs jauneklis. Viņš ātri uztvēra joku, prata diezgan veikli atbildēt un vārdu cīņās tikai retu reizi palika apakšā. Viņš bija dzirdējis, ka korporācijā otra piejokošana — vai kā te teica: āzēšana — bija dienišķā maize, un viņš uz to pat bija priecājies. Viņš bija pārliecināts, ka ar savu asprātību izcelsies. Bet te kaut kas nebija tā, kā Uldis bija sagaidījis. Kaut kas bija citādi.

Kā šodien pat. Pēc paukošanas Brunis Leide viņu bija iesaistījis sarunā. Leide Uldi izjautāja par vecākiem, par mājām, par skolas gaitām, bija apsēdinājis sev blakus pie platā pusdienu galda, kādam citam zēnam licis atnest pāris pudeļu alus un. pārmaiņus ar Uldi no tā paša kausa slāpes dzesējot, turpinājis sarunu. Pamazām ap abiem bija salasījušies vairāki citi krāsneši: to starpā Uldis pamanīja arī jelgavnieku Kārli Mežu.

— Ko tu studē? — Mežs iejaucās sarunā.

— Tiesības, — Uldis bija pārsteigts, ka Mežs to nezināja.

— Tiesības jeb tiesību zinātnes? — Kārlis Mežs jautāja.

Pārējie kļuva uzmanīgi.

— Tiesību zinātnes. Jurisprudenci, — Uldis cienīgi paskaidroja.

— Jurisprudenci! — Mežs izbrīnījies iesaucās. — Tas taču svešvārds, vai ne?

— Jā. Cēlies no latīņu valodas, — Uldis juta, ka Mežs to mēģina piejokot, bet negribēja padoties.

— Ai, ai, ai! No latīņu valodas! Un tu to proti?— Kārlis Mežs izlikās pagalam pārsteigts.

— Cik jau ģimnazijā mācija, — Uldis mazliet piekāpās.

— Kādus latīņu autorus tad tu esi lasījis?

— Cēzaru, Horāciju, Virgilu; ko jau pārasti liek lasīt.

. . .

— Cēzaru, Horāciju, Virgilu! Nē, kas to būtu domājis! Tāda maza galviņa, bet ko tur visu nedabū iekšā! Un kur tad vēl citas valodas, matēmatikas un filozofijas! Tās taču tu arī mācījies?

— Protams.

Kārlis Mežs atkāpās soli un apbrīnodams skatījās Uldī.

— Nē, kas to būtu domājis! Un šitāds gudrs cilvēks pie mums par fuksi! Bruni, vai mēs nevaram būt laimīgi?!

Uldis tagad skaidri zināja, ka Mežs to izsmej, bet nevienā vārdā, nc kustībā nebija nekā tāda, par ko no Kārļa varētu prasīt gandarījumu. Audzinātājs — te viņu sauca par oldermani — Magone bija mācījis: ja tevi kāds apvaino, tev uz vietas jāreaģē. Jāizaicina. Ar tādu tu vairs nedrīksti sēdēt kopā pie viena galda, nedrīksti sarunāties. Dabū kādu trešo par starpnieku un piespied, lai pret tevi atvainojas.

Klātesošie par Meža vārdiem smējās; smējās par Uldi. Bet par kuŗu Meža izteicienu Uldis viņu varēja „izaicināt"? Mežs cita nekā nebija runājis kā tikai laipnības.

(Turpinājums sekos)

Domas un sirdis Latvijai

PATEICĪBA UN GODINĀJUMS ILGGADĒJIEM TORONTO LATVIEŠU SKOLOTĀJIEM

Toronto latviešu biedrības sestdienas skolas 16. izlaiduma aktu 10. jūnijā Latviešu namā ievadīja mūz. A. Briedis ar svētbrīdi, norādot, ka pamatskolas beigšana ir tikai sākums tālākajam ceļam uz latviskas kultūras un dzīstošu pasauli. TLB pr-ks A. Gribusts, sveicot absolventus, citēja viņu teicu: „Ja vien jums būs stipra gribā un uzņēmība, jusu dzīves ceļš vedīs uz gaišāku nākotni, jo jusu tālākajam ceļam tiek dotas līdz jusu vecāku un audzinātāju aizspas, mīlestajiem un ordinajumu. Tie būs drosi pasu jusu dzīvē. Ejiet pasaulē ar vajejam vērtētāja acīm, paliciet uzticīgi brīvības un tiesību principu sargātāji, bet pāri visam parādiet, ka esat isti savas tautas dēli un meitas: paliciet latviešu sabiedrībā un piedalieties tās tālākā veidošanā un celšanā! Dariet visu, kas jūsu spēkos, lai palīdzētu musu tautai piedzīvot brīvu un gaisu nākotni!" Uzrunu pabeidzot, A. Gribusts aicināja aktā dalībniekus vienoties Latvijas himnā.

Skolas pārzine A. Martinsone, sveicot audzēkņu saimi, viņu vecākus un viesus, norādīja, ka skola nu jau var atskatīties uz aizvadītiem 17 mācības gadiem. „Mēs sakām — mācības gads, bet patiesībā tās ir tikai 35 sestdienas, tālu no normāla skolas gada," runātāja aizrādīja, atzīstot, ka līdztekus kārtējiem dienas darbiem šīs sestdienas prasījušas lielu piepūli kā no skolotājiem, tā arī audzēkņiem, bet kopīgā sadarbībā un vecāku atbalstā visi darījuši iespējamo, lai izvadātu jauno audzi pa mūsu tautas pagātni, mācītu mātes valodu, iepazīstinātu ar dzimtenes vēsturi un likteņgaitām, kā arī parādītu nākotnes ceļus, lai skolēni arī svešumā izaugtu par latviešiem. „Vai tās bija rudens dienas, vai auksti ziemas rīti, jūs, mīļie absolventi, astoņus gadus esat godam izturējuši savu darbu un šodien ar lepnumu sirdīs varat atskatīties uz paveikto. Nododot skolas karogu nākošajai klasei, jūs tomēr nevarat reizē nodot un aizmirst solījumu (Augt Latvijai un sarkanbaltsarkanajam karogam! — Ref.), kuru devāt, karogu saņemot. Tas paliek dots visai dzīvei, visam mūžam. Jūs dzīvojat zemē, kura ir jūsu dzimtene, bet ne dzimtā zeme. Jums jābūt labiem šīs zemes pilsoņiem, bet ar savu stāju un darbiem jāpanāk, ka esat tomēr latvieši. Tā nav uzupurešanās, tas ir pienākums! Kādi būsit jūs, pēc tā spriedīs par mūsu tautu," nobeigumā uzsvēra A. Martinsone.

Skolas karogu glabāšanā nākošajai izlaiduma klasei nodeva absolventi Pēteris Celmiņš, Māra Konce un Sandra Indzere, to saņēma Andrejs Pakrastiņš, Anna Pētersone un Dace Budrēvica.

LNAK izglītības nozares pārstāvis A. Bāliņš, uzrunājot absolventus, uzsvēra, ka pašreiz, varbūt, skolu beigušajiem nav svarīgs jautājums „Kas es esmu?", bet, gadiem ejot, šis jautājums kļūs aktuāls. Latviešu skola ir tā, kas palīdzējusi šo jautājumu atrisināt. Par to pateicība pienākas skolotājiem, vecākiem un visiem tiem, kas latviešu skolu atbalsta.

Pēc uzrunas A. Bāliņš kopā ar skolas pārzini A. Martinsoni un absolventu klases audzinātāju A. Cēberi pasniedza skolu beigušajiem gatavības apliecības un grāmatas. Kā sekmīgākās, vienīgi ar piecniekiem liecībā, skolu beidza Zane Ezera, Inese Ezerkalna, Sandra Indzere un Māra Konce. „Otrā vietā" ierindojās Guntis Bērziņš, bet trešajā — Lauma Stikute. Tradicionālo rakstnieces B. Senkēvičas balvu šogad par latviskāko stāju ieguva Sandra Indzere, bet līdzvērtīgu stāju un sekmes latviešu valodas apgūšanā bija parādījusi arī Māra Konce, par ko viņa saņēma mākslinieka J. Dekšņa dāvinātu gleznu. Pārējie absolventi — Roberts Aizupietis, Gundars Batraks, Ilze Bebre, Aivars Beikmanis, Rasma Caune, Pēteris Celmiņš, Ingrīda Daģe, Pēteris Jansons, Imants Ķivlis, Rita Lāce, Pēteris Leitrants, Atis Ozoliņš, Valdis Pālens, Nellija Pļavinska, Anita Plūdone, Māra Prauliņa, Arnis Puķītis, Ārija Purva, Andris Suchovs un Dace Vāre — saņēma grāmatas.

Aizkustināja brīdis, kad TLB pr-ks A. Gribusts paziņoja, ka TLB valde par lielo un nesavtīgo 15 gadu darbu skolas druvā un jaunatnes audzināšanā par goda biedrēm uzņēmusi skolas pārzini Austru Martinsoni un skolotājas Mildu Miezīti un Lidiju Vītolu, pasniedzot viņām goda diplomus un sudraba sakti̇ņas. Skolas pārzinei pasniegtajā diplomā teikts: „Prazdama apvienot sajas vērtīgās idejas ar organizātores dotībām, Jūs ar apbrīnojamu enerģiju esat izveidojusi TLB sestdienas skolu par labāko un labāk organizēto svešumā. No dažādās nosliecēs sadrupušās sabiedrības Jūs esat vienojusi bērnus latviešu skolā un gaidu organizācijā. Ar skolu kā nozīmīgu vienotāju Jūs esat pulcinājusi skolas labvēļus, bērnu vecākus un lielu daļu Toronto latviešu. Šodien Jūs godinām kā izcilu organizētāju, jaunamnes audzinātāju un jauno skolotāju veidotāju. Šie izcilie veikumi latviešu sabiedrībai ir skaistākā velte mūsu izmocītajai tautai!" Rādas bija TLB valdes veltītās Indas skolas pārzinei A. Martinsonei, apmēram līdzīgs saturs bija arī veltījumiem skolotājām L. Vītolai un M. Miezītei. Pateicību un suminājumus par skolas darbā aizvadītiem 10 gadiem saņēma arī skolotāja Spodra Pogule— skolas nozīmi zeltā, bet viņas meita Renāte par 5 gadiem nozīmi sudrabā.

Absolventi savus skolotājus apveltīja krāšņām rozēm, bet visu skolu beigušo vārdā audzinātājiem un vecākiem pateicās Zane Ezera: „Šodien, mūsu atvadīšanās brīdī, mēs reizē esam priecīgi un skumji. Priecīgi, ka beidzies nopietna darba cēliens, bet skumji, ka jāatstāj skolotāji un biedri, ar kuriem tik ilgus gadus kopā strādājām."

Absolventu klases audzinātāja A. Cēbere, izvadot savus lolojumus lielajā dzīvē, lika pie sirds neaizmirst savu valodu un piederību latviešu tautai: „Lai mūsu karoga sarkanbaltsarkanās krāsas un trīs zvaigznes ir jūsu ceļa rādītājs, kas Latviju aizmirst liedz!"

Skolas pārzine izdalīja atzinības rakstus arī sekmīgākajiem 7. klases audzēkņiem un izteica sevišķu pateicību enerģiskajam vecāku padomes priekšsēdim I. Auziņam un skolas sekretārei E. Rudzītei.

Suminot absolventus bija ierādušies latviešu organizāciju pārstāvji, kas sirsnīgos vārdos vēlēja labu „ceļa vēju" tālākajās gaitās gan īsos vārdos, gan pagarās runās. Sv. Jāņa draudzes un archibīskapa A. Lūša vārdā sveica O. Brenķis, Kanadas DV saimes novēlējumus nodeva zemes valdes priekšsēdis E. Krūka, atgādinot neaizmirst cīņu par Latvijas brīvību, bet valdes sekretārs K. Bencons katram absolventam pasniedza mudi „Latviešu stāja svešumā". Toronto latviešu kreditsabiedrības vārdā sveicināja K. Boriss, pasniedzot čeku par skolai piešķirtajiem 1500 dol., bet Saimniecisko darbinieku apvienības vārdā sumināja P. Rasiņš, nododot skolas pārzinei naudas balvas sekmīgākajiem absolventiem. TLB inženieru un tehniķu kopas vārdā beidzējus sveica V. Āboliņš, no Kanadas latviešu skautu jendas E. Dāvidsons, no Latviešu nama valdes un skolas vecāku padomes I. Auziņš, bet no TLTA sestdienas ģimnazijas inspektrise V. Slaviešа, izsakot cerību visus absolventus rudenī redzēt latviešu ģimnazijā.

Skolu un absolventus ar labiem vēlējumiem un tiem pievienotām aploksnēm bija gan rakstveidā, gan citādi atcerējušies arī citi labvēļi.

Jānis Liģers

LABĀKĀS NO LABĀKAJĀM

Šogad Toronto latviešu biedrības sestdienas skolu ar vienīgi apaļiem piecniekiem liecībā beidza četras audzēknes. Uzņēmumā klases audzinātāja A. Cēbere sveic čaklās absolventes (no kreisās) Inesi Ezerkalni, Sandru Indzeri, Zani Ezeru un Māru Koncī. Foto: J. Liģers

ANŠLAVA EGLĪŠA ROMĀNS FILMĀ

(Pārnesums no 1. lpp.)

isākās vai gaļākās lomās darbosies gandrīz 20 tēlotāju, tad iespējas paveras arī latviešu aktieriem. Šai gadījumā ļoti nozīmīgs ir fakts, ka lielākajā daļā lomu perfekta angļu izruna nav vajadzīga, jo filmas personas ir ārzemnieki. Protams, dažiem tēlotājiem nepieciešama perfekta angļu valodas pārvaldīšana, bet ne visiem. Šai sakarā Anšlavs Eglītis arī ierosinājis sazināties ar Toronto latviešu aktieri Rūdolfu Purvu. Esmu ar viņu jau runājis. Domāju, ka jau tuvākajās dienās būs skaidrs, kas tēlos galveno Turaida lomu.

Izpaļidzīgs entuziasts filmas priekšdarbos, — kā pastāstīja Leo G. Ozols, — bijis mūsu laikraksta karikatūrists Ed. Keišs. Vēlēšanos piedalīties filmas darbā izteicis arī rakstnieks un mākslas kritiķis Tālivaldis Ķiķauka. Tā pagaidām ir visa latviešu „sabiedrība", kas kaut kādā veidā vēlas piedalīties Anšlava Eglīša romāna pārfilmēšanā un reizē ar to pirmajā lielfilmā par latviešiem svešumā.

Jautāts par plašāku latviešu iespēju piedalīties filmrūpniecībā vai šīs filmas producēšanā, Leo G. Ozols paskaidroja:

— Kā jau nesen rakstīju „Latvijā Amerikā", esmu vienmēr vēlējies redzēt latviešus darbojamies filmu laukā. Ne tikai kā palīgus, bet kā partnerus un pat konkurentus. Filmu nozarē vēl joprojām ir daudz un labu iespēju, kādēļ visi var dzīvot un krietni pelnīt. Es gan nedomāju, ka pats varētu daudz darīt kāda latviešu filmu uzņēmuma labā, jo saistības Venecuēlā, ASV un arī še Kanadā man atstāj ļoti maz laika. Būšu tomēr priecīgs jebkādā veidā palīdzēt, cik iespējas un laiks atļauj. Piemēram — es palīdzētu, cik vien spētu, ja gadījumā latvieši gribētu dibināt paši savu filmsabiedrību. Še gan gribu uzsvērt, ka šādai sabiedrībai vajadzētu būt pilnīgi neatkarīgai no manis vai manas organizācijas. Ja latvieši akciju sabiedrības veidā uzsāktu savu filmu produkcijas pasākumu, es būtu pat gatavs atteikties no minētās televīzijas filmas vai filmu serijas producēšanas un atdotu to latviešu sabiedrībai, jo tas dotu iespēju izmantot, pie tam par labu samaksu, latviešu laikmetīgo rakstnieku darbus pašu latviešu filmu produkcijai angļu valodā televīzijas vajadzībām. Tas savukārt dotu darbu aktieriem, tehniķiem un citiem, bet pelņu visiem akcionāriem. Tā nebūtu nekāda „ziedošanas akcija", bet gan solīds tirdzniecisks pasākums ar pelņu visiem akcionāriem. Tomēr vēl nozīmīgāks par pelņu un darbu ir fakts, ka šāda veida filmas būtu labākais propagandas līdzeklis, latviešu kultūras, ideju un traģēdijas paudējs. Tā labā es tūlīt atteiktos no savām personīgajām iespējām un interesēm latviešu filmsabiedrībai un latviešu lietai vispār par labu, piedevām palīdzot, cik man būtu iespējams.

Sarunu pabeidzot, producents Leo G. Ozols vēl piebilda, ka viņa iecerētās jaunās filmas veids būs moderns — mūsdienu „totālās mākslas" technisko un radošo iespēju robežās, kam ar pagātnes „iekonservēto teātri", kas nāk no Holivudas, maz sakara.

Rd.

KĀ MASKAVA REKLĀMĒJA . . .

(Pārnesums no 1. lpp.)

niecība. Rīgā izgatavotajiem dīzeļa un elektrības motoriem, vagoniem un darba rīkiem esot ļoti respektējama slava Pad. savienībā un ārzemēs. Radio un telefona ierīces, skaņu plašu atskaņotāji, automati, kompresori, ledusskapji, gaismekļi un velosipedi tagad tiek ražoti 17 reižu vairāk salīdzinājumā ar pirmskara datiem, bet motoru un metallizstrādājumu skaits ir 120 reižu lielāks. Jāpieņem, ka informators šais sasniegumos brāķus atskaitījis nav.

Ja padomju imperiālistu ziņotājs Latvijas mākslinieku savā reklāmā pataisīja par pasaules slavenībām, lielijās ar vergu darbā iegūtu produkciju un kultūrā ieskaitīja arī jūrmalas smilti, tad par to, kā jau reklāmu, nevajag pārāk daudz runāt. Pietiek ar partijas kalpiņš piemirsis, ka statistika par dzīves standartu un izglītības līmeni brīvajā Latvijā vēl šobaltdien pieejama brīvajai rietumu pasaulei vairākās valodās, un padomju melu īsās kājas ikvienam interesentam viegli ieraugāmas.

Virs nule minētā nobeiguma rakstiņa, lielā kontrastā ar „pērļoto" virsrakstu, ievietots nepievilcīgs Rīgas uzņēmums bez paraksta. Tajā redzamas divas vecīgas ēkas ar laika zoba vai pēdējā kara izrobotu celtni starp tām. Zinātājs varētu uzminēt, ka tās Pēteŗa baznīcas paliekas. Baznīcas torņa pārpalikumu sedz „cepure" — līdzīga tām, kādas mēdz redzēt torņiem Holivudas filmās par Dzingishanu vai notikumiem Anglijā karaļa Artura laikā. Angļu un īpaši franču lasītājiem šādu bildi reāzot, gribot negribot jāpabrīnas par krievu gaumi. Bet ir jau mūžveca patiesība, ka krievu daiļuma izpratne nekad nav varējusi mēroties ar pārējo Eiropas tautu vairāk vai mazāk izsmalcināto, kultivēto eleganci un mākslinieciško gaumi. Runājot par gaumi, jāpiemin arī dejotājas Ainas Baumanes attēls Bārtas tautas tērpā (skat. šī laikraksta numurā), kas liecina, ka krievu „kultūra" kā varmācīgas nezāles sāk ievīesties latviešu gadsimtu seno tradiciju tīrumos. Lai nu kā sarkanie imperiālisti censtos, svešās zemēs pušķodamies ar apspiesto tautu daiļumu, — mužiks aizvien spīdēs cauri.

Izlasījušam „Gazette" 8. jūnija numura okupētajai Latvijai veltīto lappusi, radās pārdomas par to, kā būtu pareizi reklāmēt un propagandēt lielus notikumus, kur visefektīvāk ieguldīt līdzekļus un neskopoties ar tiem un ko varētu atstāt nedarītu un nerādītu. Būtu tiešām labi, ja trimdas latviešu vadītājas organizācijas arī reiz nopietni un līdz galam izdomātu šo jautājumu.

—ns

AICINĀJUMS

Kanadas DV zemes valde augusta sākumā organizē grupu lidojumu uz DV dienām un Panamerikas sporta spēļu nobeigumu Vinipegā. Lidmašīna atstās Toronto lidlauku piektdien, 4. augustā, plkst. 6 vakarā un atgriezīsies izlidojuma vietā pirmdien plkst. 10 vakarā.

DV Manitobas nod. saime par minimālāko atlīdzību gādās naktsmītnes, transportu no lidlauka, rīkos Vinipegas apskati ārpus DV dienu programmas un rūpēsies arī par DV organizācijai nepiederošiem viesiem.

Dalības maksa turp un atpakaļ lidojumam 92 dol. no personas. Interesenti vietu lidmašīnā var nodrošināt ar drīzu pieteikšanos pie M. Jonānes (tālr. 536—5235) vai R. Puriņa (tālr. 465—6801). Pēdējais pieteikšanās termiņš ir 24. jūnijs.

Rikotāji

Toronto latviešu biedrības priekšnieks A. Gribusts paziņo, ka par lielo un nesavtīgo darbu latviešu skolā un tajā nostrādātajiem 15 gadiem par TLB goda biedrēm uzņemtas (no kreisās) skolotājas L. Vītola, M. Miezīte un skolas pārzine A. Martinsone. Foto: J. Liģers

TORONTO ZIŅAS

● „Laimīgais Jānis" saucas E. Freimuta sakārtotais uzvedums, kuŗu iestudējis režisors H. Miķelsons Jāņu sarīkojumam Sidrabenē. Uzvedumā piedalīsies solisti Mirjama Bērziņa, A. Cers un A. Vītols, kā arī vairāki koristi, aktieŗi un Dižd̨ancīša mazie dejotāji. Z. Miezīša vadībā. Jaunas latviešu sētas dekorācijas Sidrabenes brīvdabas skatuvei izgatavojis mākslinieks O. Grebže. Uzvedums un Jāņu svinības Sidrabenē notiks 24. jūnijā un sāksies plkst. 7 vakarā. Visa Sidrabenes territorija izziņota par sarīkojuma vietu. Pēc uzveduma paredzēta deja divos laukumos. Arī šogad būs krāšņa uguņošana, par ko gādās V. Palmas nekustamu īpašumu tirdzniecības uzņēmums. Sidrabenes bērnu vasaras nometnes ēdamzālē būs iekārtota mākslinieka Jāņa Zuntaka gleznu izstāde, kuŗu atklās jau plkst 4 pēcpusdienā.

● Sv. Jāņa draudzē archibīskaps A. Lūsis kristījis Austru Skaidrīti Gulēnu, Voldemāra un Brigitas meitu, bet salaulājis Valdi Skaidri Kalniņu ar Intu Andu Hanzeni.

● TLB dāmu komitejas rīkotājā veco māmuļu vakarā 11. jūnijā Latviešu namā rakstniece Biruta Šenkēviča lasīja vienu no saviem stāstiem. Vecās māmuļas ar rīkotājām, kopskaitā ap 50, pavadīja pēcpusdienu draudzīgās sarunās un dziesmās, lai pēc vasaras pārtraukuma līdzīgā sarīkojumā atkal tiktos rudenī. Dāmu komitejai kopīgu veco māmuļu dāvanu pasniedza Alīda Kirša, bet komitejas pr-ce Edīte Āpše, viņas vietniece Anita Grantiņa, rakstniece Biruta Senkēviča un TLB valdes priekšsēdis A. Gribusts saņēma arī personīgas veltes.

● Latviešu katoļu draudzes dievkalpojumā 11. jūnijā, kuŗu vadīja tēvs Jānis, svēto komūniju pirmoreiz pieņēma Margareta Upeniece un Visvaldis Lielbārdis.

● Krāsojot savu māju, smagu negadījumu piedzīvojis kādreizējais Latvijas lidotāju pulka virsnieks Arvīds Bambers. Viņš zaudējis līdzsvaru un, krītot no trīs stāvu augstuma, lauzis gūžas kaulu un vairākas ribas, sākusies arī iekšēja asiņošana. Pēc negadījuma cietušais nogādāts St. Džozefa slimnīcā, kur izdarīta operācija. Viņam slimnīcā nāksies pavadīt ilgāku laiku.

● Saulaines jauniešu vasaras nometnei arī šogad Dr. R. Rengarts ziedojis 500 dol. daudzbērnu un mazturīgo ģimeņu atbalstam. Vecāki, kam būtu vajadzīgs materiālais atbalsts bērnu sūtīšanai uz nometni, lūgti sazināties ar archibīskapu A. Lūsi vai Saulaines pārvaldes priekšnieka vietnieku K. Ozoliņu. Saulaines nometni šogad vadīs Elga Ozoliņa, bet zēnu nometni Guntis Siliņš. Par grupu vadītājiem nometnē darbosies Valda Siksna, Inese Krastiņa, Vija Ūdenāne, Māris Siliņš, Jānis Stārasts un Andris Lakstigala. Mazo bērnu nometni vadīs Renāte Pogule. Nometnotāji pieteicami pie K. Ozoliņa (51 Bloorlea Cres., Islington, tālr. 231—4631). Veselības pārbaude notiks 21. jūnijā no plkst. 5—9 vakarā Sv. Jāņa baznīcas telpās.

● Brīvmākslinieces Martas Tūteres klavierstudijas audzēkņu vakars notiks 21. jūnijā plkst. 7 vakarā Sv. Jāņa baznīcas telpās.

● Sākot ar 9. jūliju, Sv. Jāņa draudzes dievkalpojumi līdz augusta beigām notiks katru svētdienu plkst. 6 vakarā.

● Talka Sv. Jāņa draudzes laiku īpašuma Saulaines uzpošanai notiek 17. jūnijā. Vasarnieki telpas Saulainē var pieprasīt līdz 21. jūnijam pie pārvaldes priekšnieka J. Konča (tālr. 741—3378), bet pēc tam pie Saulaines kopēja R. Rukšāna (pasta adrese: Happy Valley Camp. Utopia, Ont., tālr. Ivy 3, Ring 5).

● Līgo vakars Saulainē notiks 24. jūnijā ar kopīgu līgošanu un deju. Saulaines pārvalde lūdz draudzes locekļus līgot savā īpašumā un tā atbalstīt Saulaines izbūvi, izdaiļošanu un uzturēšanu.

LATVIEŠU APRIŅĶIS

● Jāņu sarīkojumu 24. jūnijā plkst. 8 vakarā A. Maizīša saimniecībā (Proton Str., pie 10 ceļa) rīko Latviešu lauksaimniecības biedrība un DV Druvas nodaļa. Sarīkojums paredzēts grozīņu vakara veidā ar ugunskuru, dziesmām un deju.

KRIEVU „MARUSJA" BĀRTAS BRUNCOS

Šīs Bārtas novada tautas tērpa nēsātājas — Rīgas baletdejotājas un aktrises Aijas Baumanes latviskumu jau paspējusi apēnot padomijas „kultūra". Žēl, ka latviešu dejotājai, reprezentējot savas tautas mākslu, nav bijis laika izpētīt, ka latviešu zeltenes lielo goda sagšu sedz uz pleciem, ne uz galvas. Par latvisku gaumi šis uzņēmums neliecina.

PULCĒSIES MEŽKOPJI UN MEŽU DARBINIEKI

Latviešu mežkopju un mežu darbinieku grupas pārstāvis J. Purviņš, kas strādā savā profesijā Monro pilsētā Mičigenā, paredzējis šai pilsētā rīkot biedru sanāksmi 6. augustā plkst. 10.30 rītā un gaida ierodamies ne tikai mičigeniešus ar piederīgajiem, bet arī ASV kopas biedrus no Klīvlendas, Čikagas, Milvokiem un citām vietām. Arpus Mičigenas dzīvojošie biedri piedalīšanos lūgti pieteikt J. Purviņam (315 Oakwood St., Monroe, Mich. 48161). ASV kopas valde paredzējusi tikšanās laikā sanākt arī sēdē.

V. Z.

★ No Ņujorkas uz Eiropu devies Holivudas Central Pictures sabiedrības viceprezidents un režisors Vilis Lapenieks, kas minētajā sabiedrībā saistījies ar 5 gadu darba līgumu, pirms tam Holivudā strādājot neatkarīgi. Viņam sabiedrības uzdevumā Eiropā, galvenokārt Skandinavijā un Rietumvācijā, jākārto savstarpēji filmu sinchronizēšanas jautājumi, filmu izvietošana tirgū un sadarbība filmu ražošanā.

ANDREJSONS
APDROŠINA
463-7313

PATEICĪBA

Izsaku sirsnīgu pateicību mācītājam J. Prauliņa kungam, DV Kanadas valdes priekšsēdim Krūkas kungam un Krūkas kundzei, Kanadas DV priekšniecei Jonānes jaunkundzei, Kanadas dziesmu svētku rīcības komitejas priekšsēdim Šmita kungam, ērģelniekam komponistam Saksa kungam, diriģentam Baruša kungam, diriģentam Rndāna kungam, Dainas korim, Viestura korim, Senatnei, Hamiltonas DV priekšniecei Pulciņa kundzei ar saimi, St. Catharines latviešu skolai, St. Catharines Mednieku un makšķernieku klubam, E. Saksa kungam Klīvlendā. Sirsnīgs paldies St. Catharines DV nodaļai un gādīgajām vanadzēm un visiem dziesmu draugiem tuvumā un tālumā, kas ar dziesmām, izjustiem vārdiem, klātieni un krāšņiem ziediem izvadīja brīvmākslinieci Ludmilu Albertiņu uz mūžīgu dusu.

Felix Albertins

Mācības vasa
vidusskolā Gaŗe

Lai nodrošinātu darba sekmīgu norisi, katrā pasākumā vai uzņēmumā nepieciešams vadošais personāls, kas jo sevišķi svarīgi jaunatnes audzināšanas darbā vai skolā, jo audzēkņu sekmes galvenokārt atkarīgas no laba skolotāju sastāva. Teikto pilnā mērā var attiecināt arī uz vasaras vidusskolu Gaŗezerā. Skolotāju komplektēšanu saziņā ar jauno vidusskolas vadītāju Valdi Grantu kārtojis vasaras vidusskolas nodaļas vadītājs pie Gaŗezera padomes Eduards Avots, kas pērnā gadā darbojās par skolas inspektoru, bet šovasar darba slodzes dēļ nevar tiešajā mācīšanas un vadības darbā piedalīties.

„Pagājušā gadā darbojoties vasaras vidusskolā," saka Ed. Avots, „guvām krietnu pieredzi, jo daži trūkumi atklājās tikai praktiskajās un teorētiskajās nodarbībās ar audzēkņiem. Tos šogad varēs novērst. Viens no šiem trūkumiem bija skolotāju sastāva biežā maiņa, jo vairāki varēja darboties tikai īslaicīgi. Šogad trīs skolotāji strādās visu mācības periodu, bet pārējie, atkarā no iespējām, 2 vai 3 nedēļas. Mācības sāksies 3. jūlijā un beigsies 12. augustā, t. i. tās ilgs 6 nedēļas, darbojoties 9. un 10. klasei. Ar šo gadu skola būs pilnīgi šķirta no bērnu vasaras nometnes, izņemot saimniecību. Mācības notiks jaunajā skolas ēkā Vējakalnā, kur dzīvos arī skolotājas un meitenes, bet vecajā ēkā būs ēdamtelpas un apmetne zēniem un skolotājiem. Tomēr zēniem, atkarā no audzēkņu pieplūduma, var iznākt dzīvošana arī teltīs."

Skolu vadīs skolotājs Valdis Grants, kas sa
zīstams kā
Krāslavietis. V
ōzis Daugavp
tūtu, ieguvis
darbojas savā
gatavojas mās
nai. Viņam pa
loloģe Valērija
apoles, Aina Z
to, Mirdza P
mazū, Kārlis
apoles, Austra
tingas, Jānis
lendas un E
Čikagas. Atse
sniegs arī V.
rakstu ornam
(dzeja un dai
nis (latviešu
nātāji ir dažā
tēji ar pieredz
Uz jautājum
vēl ir zināms
audzēkņiem,
dza Gaŗezera
lu. Ed. Avots
teikti zināms
berga un A
Grand Rapid
gūtās zināša
baltu filolog
latviešu valo
mācījās arī
Lansingas. P
ziņu nav."

Tālākā sa
jas, ka uz va
šas Artūrs
mento, kas
pērn. Vistuv
gasti" — Gra
mazū — ar
miem vēl
vairs nav at
ka no Kalam
na audzēkņa
arī pagājušā

VANADZĒNI NOMET

Ziemeļkalifornijas DV apvienība katru gadu tūlit pēc latviešu skolu mācības gada nobeigumā rīko pirmo vasaras nometni vanadzēniem. Tai izraudzīta vieta Sanfrancisko pievārtē Los Altos kalnos. Nometni 3. jūnijā atklāja māc. G. Kness-Knezinskis ar svētbrīdi, pēc tam sākās sporta spēles, sacensības un citas nodarbības.

Nometni vadīja A. Adītājs, bet komandanta pienākumus veica E. Elstiņš. Nometnes saime apsveica un suminăja māc. G. Knesu-Knezinski sakarā ar viņa 40 gadu garīdznieka un audzinātāja jubileju, bet vanadzēnu ideja ierosinātāju T. Sīli kā šāgada Kr. Barona prēmijas laureātu paidagoģijā.

Ugunskura vakarā A. Adītājs pastāstīja par latviešu dziesmu svētku noris
trimdā. Van
arī par DV
došanos un
vanadzēnu
ti priekšnesu
Lange izrādī
dzēnu dzīvi
nēs.

Pirms gul
kara junda,
ordeņa kava
nadzēniem
nozīmi un n
armijā.

Nometni
latviešu sko
ni saņēma
jaunatnes
abonementu
pelnījās Ilz
Karina Vik
Ingrida Elst

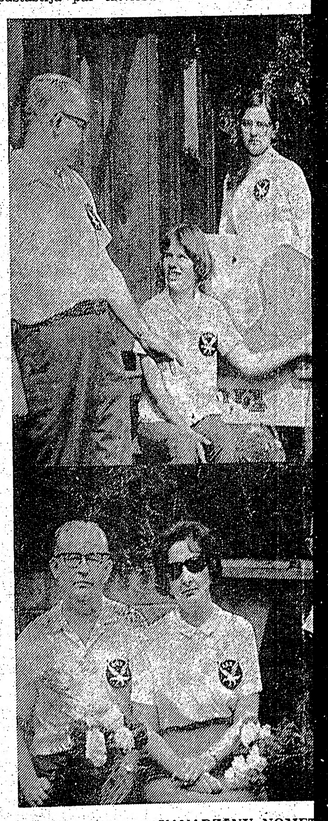

VANADZĒNU NOMET

Augšējā uzņēmumā: skolotājs T. Sīlis (pa k elektriskās kartes palīdzību; no viņa pa kr Elstiņa un Karina Vika. — Apakšā: nometn reāts paidagoģijā T. Sīlis, māc. Kness-Knezi vienības Ziemeļkalifornijā pr-ksE. Blumber

O ZIŅAS

tas kaulu un vairākas ribas, sā-tusies arī iekšēja asiņošana. Pēc negadījuma cietušais nogā-dāts St. Džozefa slimnīcā, kur zdarīta operācija. Viņam slim-nīcā nāksies pavadīt ilgāku lai-ku.

● Saulaines jauniešu vasaras nometnei arī šogad Dr. R. Ren-arts ziedojis 500 dol. daudzbēr-nu un mazturīgo ģimeņu atbal-stam. Vecāki, kam būtu vaja-dzīgs materiālais atbalsts bērnu sūtīšanai uz nometni, lūgti sazi-nāties ar archibīskapu A. Lūsi vai Saulaines pārvaldes priekš-nieka vietnieku K. Ozoliņu. Sau-laines nometni šogad vadīs Elga Ozoliņa, bet zēnu nometni Gun-tis Siliņš. Par grupu vaditājiem nometnē darbosies Valda Sik-ena, Inese Krastiņa, Vija Ūdenā-ne, Māris Siliņš, Jānis Stārasts un Andris Lakstīgala. Mazo bēr-nu nometni vadīs Renāte Pogu-le. Nometnotāji pieteicami pie K. Ozoliņa (51 Bloorlea Cres., Is-lington, tālr. 231—4631). Veselī-bas pārbaude notiks 21. jūnijā no plkst. 5—9 vakarā Sv. Jāņa baznīcas telpās.

● Brīvmākslinieces Martas Tū-eres klavierstudijas audzēkņu vakars notiks 21. jūnijā plkst. 7 vakarā Sv. Jāņa baznīcas telpās.

● Sākot ar 9. jūliju, Sv. Jāņa draudzes dievkalpojumi līdz au-gusta beigām notiks katru svēt-dienu plkst. 6 vakarā.

● Talka Sv. Jāņa draudzes lau-ku īpašuma Saulaines uzpošanai notiek 17. jūnijā. Vasarnieki tel-pas Saulainē var pieprasīt līdz 21. jūnijam pie pārvaldes priekš-nieka J. Konča (tālr. 741—3378), bet pēc tam pie Saulaines kopē-ja R. Rukšāna (pasta adrese: Happy Valley Camp. Utopia, Ont., tālr. Ivy 3, Ring 5).

● Līgo vakars Saulainē notiks 24. jūnijā ar kopīgu līgošanu un deju. Saulaines pārvalde lūdz draudzes locekļus līgot savā īpa-šumā un tā atbalstīt Saulaines izbūvi, izdaiļošanu un uzturēša-nu.

LATVIEŠU APRIŅĶIS

● Jāņu sarīkojumu 24. jūnijā plkst. 8 vakarā A. Maizīša saim-niecībā (Proton Str., pie 10 ce-ļa) rīko Latviešu lauksaimniecī-bas biedrība un DV Druvas no-daļa. Sarīkojums paredzēts gro-ziņu vakara veidā ar ugunsku-ru, dziesmām un deju.

PULCĒSIES MEŽKOPJI UN MEŽU DARBINIEKI

Latviešu mežkopju un mežu darbinieku grupas pārstāvis J. Purviņš, kas strādā savā profesi-jā Monro pilsētā Mičigenā, pa-redzējis šai pilsētā rīkot biedru sanāksmi 6. augustā plkst. 10.30 rītā un gaida ierodamies ne ti-kai mičigeniešus ar piederīgā-jiem, bet arī ASV kopas biedrus no Klīvlendas, Čikagas, Milvo-kiem un citām vietām. Arpus Mi-čigenas dzīvojošie biedri pieda-līšanos lūgti pieteikt J. Purviņam (315 Oakwood St., Monroe, Mich. 48161). ASV kopas valde paredzējusi tikšanās laikā sa-nākt arī sēdē.

V. Z.

★ No Nujorkas uz Eiropu de-vies Holivudas Central Pictures sabiedrības viceprezidents un re-žisors Vilis Lapenieks, kas mi-nētajā sabiedrībā saistījies ar 5 gadu darba līgumu, pirms tam Holivudā strādājot neatkarīgi. Viņam sabiedrības uzdevumā Ei-ropā, galvenokārt Skandinavijā un Rietumvācijā, jākārto savstar-pēji filmu sinchronizēšanas jau-tājumi, filmu izvietošana tirgū un sadarbība filmu ražošanā.

ANDREJSONS
APDROŠINA
463-7313

nācītājam J. Prauliņa kungam, n Krūķas kungam un Krūkas cei Jonānes jaunkundzei, Kana-nitejas priekšsēdim Šmita kun-im Saksa kungam, diriģentam ndāna kungam, Dainas korim, miltonas DV priekšniecei Pulci-rines latviešu skolai, St. Catha-ku klubam, E. Saksa kungam Catharines DV nodaļai un gā-dziesmu draugiem tuvumā un iem vārdiem, klātieni un krāš-ksliniecei Ludmilu Albertiņu uz

Felix Albertins

Mācības vasaras vidusskolā Gaŗezerā

Lai nodrošinātu darba sekmī-gu norisi, katrā pasākumā vai uzņēmumā nepieciešams vado-šais personāls, kas jo sevišķi svarīgi jaunatnes audzināšanas darbā vai skolā, jo audzēkņu sekmes galvenokārt atkarīgas no laba skolotāju sastāva. Teik-to pilnā mērā var attiecināt arī uz vasaras vidusskolu Gaŗezerā. Skolotāju komplektēšanu saziņā ar jauno vidusskolas vadītāju Valdi Grantu kārtojis vasaras vidusskolas nodaļas vadītājs pie Gaŗezera padomes Eduards Avots, kas pērnā gadā darbojās par skolas inspektoru, bet šova-sar darba slodzes dēļ nevar tie-šajā mācīšanas un vadības dar-bā piedalīties.

„Pagājušā gadā darbojoties va-saras vidusskolā," saka Ed. Avots, „guvām krietnu pieredzi, jo daži trūkumi atklājās tikai praktiskajās un teorētiskajās no-darbībās ar audzēkņiem. Tos šo-gad varēs novērst. Viens no šiem trūkumiem bija skolotāju sastā-va biežā maiņa, jo vairāki varēja darboties tikai īslaicīgi. Šo-gad trīs skolotāji strādās visu mācības periodu, bet pārējie, at-karā no iespējām, 2 vai 3 nedē-ļas. Mācības sāksies 3. jūlijā un beigsies 12. augustā, t. i. tās ilgs 6 nedēļas, darbojoties 9. un 10. klasei. Ar šo gadu skola būs pil-nīgi šķirta no bērnu vasaras no-metnes, izņemot saimniecību. Mācības notiks jaunajā skolas ēkā Vējakalnā, kur dzīvos arī sko-lotājas un meitenes, bet vecajā ēkā būs ēdamtelpas un apmetne zēniem un skolotājiem. Tomēr zēniem, atkarā no audzēkņu pie-plūduma, var iznākt dzīvošana arī teltīs."

Skolu vadīs skolotājs Valdis Grants, kas sabiedrībā labāk pa-zīstams kā dzejnieks Valdis Krāslavietis. Viņš savā laikā bei-dzis Daugavpils skolotāju insti-tūtu, ieguvis skolotāja tiesības, darbojas savā arodā Čikagā un gatavojas mākstera grada iegūša-nai. Viņam palīgos būs baltu fi-loloģe Valērija Baltiņa no Mine-apoles, Aina Zemdega no Toron-to, Mirdza Paudrupe no Kala-mazū, Kārlis Baltiņš no Mine-apoles, Austra Grīnvalde no Hes-tingas, Jānis Kalnietis no Klīv-lendas un Ernests Aistars no Čikagas. Atsevišķas stundas pa-sniegs arī V. Klētnieks (latviešu rakstu ornamentika), O. Cakars (dzeja un daiļruna) un A. Rube-nis (latviešu teātris). Visi audzi-nātāji ir dažādu nozaŗu lietpra-tēji ar pieredzi skolotāju darbā.

Uz jautājumu, vai skolotājiem vēl ir zināms kontakts ar tiem audzēkņiem, kas pērnā gadā bei-dza Gaŗezera vasaras vidussko-lu, Ed. Avots atbild: „Mums no-teikti zināms, ka Julieta Rum-berga un Ansis Veinbergs no Grand Rapidiem savas Gaŗezerā gūtās zināšanas papildina pie baltu filoloģes Rasmas Sinātes latviešu valodas seminārā, kuŗā mācījās arī Asja Kubuliņa no Lansingas. Par pārējiem mums ziņu nav."

Tālākā sarunā vēl noskaidro-jās, ka uz vasaras vidusskolu po-šas Artūrs Elevāns no Sakra-mento, kas skolā mācījās jau pērn. Vistuvākie latviešu „pa-gasti" — Grand Rapidi un Kala-mazū — ar skolēnu pieteiku-miem vēl kavējas, kaut laika vairs nav atlicis daudz. Zīmīgi, ka no Kalamazū nav bijis nevie-na audzēkņa vasaras vidusskolā arī pagājušā gadā.

V. Zirnītis

VANADZĒNI NOMETNĒ

Ziemeļkalifornijas DV apvieni-ba katru gadu tūlīt pēc latviešu skolu mācības gada nobeigumā rīko pirmo vasaras nometni va-nadzēniem. Tai izraudzīta vieta Sanfrancisko pievārtē Los Altos kalnos. Nometni 3. jūnijā atklā-ja māc. G. Kness-Knezinskis ar svētbrīdi, pēc tam sākās sporta spēles, sacensības un citas no-darbības.

Nometni vadīja A. Adītājs, bet komandanta pienākumus veica E. Elstiņš. Nometnes saime ap-sveica un suminēja māc. G. Knesu-Knezinski sakarā ar viņa 40 gadu garīdznieka un audzinā-tāja jubileju, bet vanadzēnu ide-jas ierosinātāju T. Sīli kā šāgada Kr. Barona prēmijas laureā-tu paidagoģiju.

Ugunskura vakarā A. Adītājs pastāstīja par latviešu dziesmu svētku norisi Latvijā un tagad trimdā. Vanadzēniem pastāstīja arī par DV organizācijas izvei-došanos un tās mērķiem. Sekoja vanadzēnu ugunskuram piemēro-ti priekšnesumi un dziesmas. E. Lange izrādīja filmu par vana-dzēnu dzīvi iepriekšējās nomet-nēs.

Pirms gulēt iešanas notika va-kara junda, kuŗā Lāčplēša kara ordeņa kavalieris Vilis Ozols va-nadzēniem pastāstīja par jundas nozīmi un norisi brīvās Latvijas armijā.

Nometni beidzot, par sekmēm latviešu skolu mācībās vanadzē-ni saņēma „Mazputniņa" un jaunatnes žurnāla „Mēs" gada abonementus. „Mazputniņu" iz-pelnījās Ilze Sīle, Ilze Cēbere, Karina Vika, Andris Pružinskis, Ingrīda Elstiņa un Māris Stabu-lis, bet „Mēs" — Sandra Adītā-ja, Andris Sīlis, Silvija Dūce un Pēteris Gudrais.

Apvienības pr-ks E. Blum-bergs uzvarētājiem sporta sa-censībās un šaušanā ar mazka-libra šautenēm pasniedza balvas un atzinības lentes. Par vanadzē-nu paēdināšanu rūpējās kopas vanadzes savas pr-ces I. Blāķes vadībā.

T.

VANADZĒNU NOMETNE ZIEMEĻKALIFORNIJĀ

Augšējā uzņēmumā: skolotājs T. Sīlis (pa kreisi) pārbauda Latvijas ģeografijas zināšanas ar elektriskās kartes palīdzību; no viņa pa kreisi Lilita Puķīte, Ruta Pružinska, Ilze Sīle, Ingrīda Elstiņa un Karina Vika. — Apakšā: nometnes vadītāji (no kreisās) Kr. Barona prēmijas lau-reāts paidagoģijā T. Sīlis, māc. Kness-Knezinskis, vanadžu kopas priekšniece I. Blāķe un DV ap vienības Ziemeļkalifornijā pr-ks E. Blumberga. Foto: E. Elstiņš

IZSLUDINĀTA BALTIJAS VALSTU NEDĒĻA

Sanfrancisko pilsētas galva J. F. Šellijs nedēļu, kuŗā notiks ASV rietumkrasta 3. latviešu dzies-mu svētki, izsludinājis par Baltijas valstu nedēļu. Uzņēmumā baltiešu tautu meitas proklamē-šanas akta parakstīšanas laikā: no kreisās — latviete Maija Gudrā, lietuviete Ramona Pazeme-na, J. F. Šellijs un igauniete Eve Korteza.

No trimdas preses slejām

PROF. E. DUNSDORFS ATZĪST PROF. A. SPEKKI PAR MŪSU DIŽĀKO VESTURNIEKU. — NERITMISKI TROKŠŅI NACIONĀLO LATVIEŠU DIENU BALLĒ MONTREALĀ

Sakarā ar Latvijas sūtniecības Vašingtonā vadītāja prof. Dr. Ar-nolda Spekkes 80 mūža gadiem, kas apritēja 14. jūnijā, prof. Ed-gars Dunsdorfs „Austrālijas Lat-vieša" 9. jūnija numurā snie-dzis veltījumu gavilniekam ar virsrakstu „Zinātnieka jubileja". Interesantajā un lietpratīgajā rakstā autors cita vidū atzīst:

„Arnolds Spekke ir mūsu ta-gadējais dižākais vēsturnieks. Latvijas vēsturnieku saime ir loti īpata tai ziņā, ka tajā tikpat kā nav „profesionālu" vēsturnie-ku, t.i. tādu, kas studējuši tikai vēsturi. Vairums mūsu vēstur-nieku ir bijuši vai ir vēl tagad arī juristi, folkloristi u.c. akadē-misko disciplīnu pārstāvji. Mū-su akadēmiskā izglītība Latvijas patstāvības laikā bija pati no sevis ieslīdējusi tais sliedēs, ko tagad apzinīgi visā pasaulē cen-šas panākt — lai nebūtu šauru speciālistu pētniecībā, kuŗiem ir tikai profesionāla pieredze vienā nozarē vai kādas nozares šaurā sektorā. Tagadējā zinātne visie-lākos panākumus gūst t.s. starp-disciplīnu laukā. To saprotot, arī akadēmiskās izglītības politika pasaulē cenšas izkopt šos lau-kus. Latvijas vēstures pētniecībā no sākta gala nav trūcis darbi-nieku, kas ir apguvuši vairākas akadēmiskās disciplīnas, un te visspilgtākais piemērs ir Ar-nolds Spekke."

Interesantu epizodu prof. E. Dunsdorfs atklāj, rakstot par to, kā kopā ar vairākiem citiem tautiešiem 1967. gadā devies pie Latvijas sūtniecības vadītāja Jaungada vizītē:

„Mūs ielaiž pats namatēvs ar sirsnīgu zemgaliešu saimnieka smaidu. Sūtņa telpas ir stāvgrū-dām pilnas, bet nāk klāt arvien vairāk — Jaungada rīts ir Va-šingtonas, un ne vien Vašingto-nas latviešu satikšanās reize pie Latvijas sūtņa. Man ir gods būt vistālākajam Jaungada laimes vēlētājam, un sūtnim novēlu sekmīgu jauno gadu Austrālijas latviešu vārdā. Sasveicinos ar sūtņa kundzi. Pa to laiku sūtnis devis īsu norādījumu italiešu va-lodā apteksnei, kas vada saim-niecību un atbraukusi Spekkēm līdz no Itālijas. Tradicionālās vī-na glāzes vietā apteksne man pienes glāzi augļu sulas. Pirms desmit gadiem, kad ciemojos pie sūtņa Vašingtonā, ieminējos, ka ir trīsdesmit gadu, kopš nelietoju alkoholiskus dzērienus. To sūtnis vēl atcerējās un bez ma-na atgādinājuma deva attiecīgu norādījumu. Šis sīkums rakstu-ro profesoru Spekki kā diplomā-tu. Diplomātam jāatceras tūk-stošiem tādu sīkumu, lai arī vi-ņa visnievērojamākais viesis jus-tos kā mājās."

Vairāk vai mazāk plašos rak-stos (tāpat vairāk vai mazāk iz-pušķotos un noglazētos) mūsu trimdas prese aprakstījusi 20. un 21. maija latviešu dienas Mont-realā. Tagad gan skaidrības la-bad jārunā par nacionālo lat-viešu dienām, lai tās nesajauktu ar tām, kuŗas laikā no 5.—10. jū-nijam savā pasaules izstādes pa-viljonā naivo cittautiešu mānīša-nai organizēja Pad. savienība. „Londonas Avīze" 9. jūnija nu-murā atradusi loti raksturīgus vārdus nacionālo latviešu dienu balles aprakstam, kuŗā var la-sīt:

„20. maija vakarā Viktorijas divās galvenajās zālēs noritēja divas dažāda rakstura balles. Augšējā zālē bija pulcējušies konservatīvākās gaumes viesi, un tur pietiekamā apgaismojumā orķestris atskaņoja pazīstamu deju mūziku. Apakšējā zālē bija sapņaina puskrēsla, un tur mo-dernos īssvārkos tērptas daļja-vas dejoja ar pieticīgi skūtiem jauniekļiem modernās deju mū-zikas ne visai ritmiskā trokšņa pavadībā."

Attieksmē uz kopkoŗa un tau-tas deju ansambļu uzstāšanos pasaules izstādes Sv. Helenas amfiteātrī „Londonas Avīze" cita vidū ziņo:

„Uz latviešu dienu priekšnesu-miem izstādes territorijā neaici-nāti ieradās arī daži Latvijas okupantu kalpi no Rīgas. Līdz tam padomju paviljonā neviens negribēja vai nedrīkstēja runāt latviski un atzīties par latvieti, bet priekšnesumu laikā viņi uz-runāja latviski dažas mūsu tau-tu meitas. Uzrunas saturs bija parastā padomju propaganda."

Red.

Draudzības pēcpusdiena dziesmu svētku laikā

ASV rietumkrasta 3. latviešu dziesmu svētku laikā Sanfrancis-kō Jack Tar viesnīcā 3. jūlijā plkst. 2 pēcpusdienā notiks Dau-gavas Vanagu un skolotāju drau-dzības pēcpusdiena, kuŗā aicinā-ti piedalīties visi skolotāji un DV saimes piederīgie, kas iera-dīsies dziesmu svētkos.

Sanāksmē kā goda viesi aici-nāti ASV DV goda priekšnieks Latvijas sūtniecības vadītājs pro-fesors Dr. A. Spekke, archibīs-kaps A. Lūsis, ALAs valdes pr-dis prof. P. Lejiņš, ALAs pa-domnieks red. K. Rabācs, AL JAs pr-dis V. Daiga, ASV DV zemes valdes pr-dis V. Hazners, rakstniece Elvīra Kociņa un dzejniece Velta Toma.

Mūzikālajos priekšnesumos pie-dalīsies soprāns Biruta Pluģe, basbaritons Valdis Gudrais, te-nors Roberts Romanovskis, vi-jolnieks Adolfs Upenieks un pia-niste Alīse Dzirkale-Cenne. No-beigumā kopīgs azaids.

Dalībnieki lūgti pieteikties pie apgabala skolu referenta T. Sī-ļa (3190 Waverly St., Palo Alto, Calif., tālr. 326—4782) un pie DV apvienības priekšnieka E. Blumberga (16500 March-mont Dr., Los Gatos, Calif.).

Sanāksmē un arī mūzikālajos priekšnesumos ieeja brīva, bet par azaidu, ja tajā vēlas piedalīties, jāmaksā 5 dol. un jāpie-teicas līdz 1. jūlijam. Tuvāka in-formācija būs arī dziesmu svēt-ku mītnē Jack Tar viesnīcā.

Tiem deportētajiem, kam nav tuvinieku, palīdz
LATVIJAS SARKANAIS KRUSTS

Patlaban līdzekļi izsīkuši, kādēļ Latvijas Sarkanā Krusta galvenā valde lūdz tautiešus, draudzes un organizācijas atbal-stīt padomju moceklu aprūpes darbu ar ziedojumu iemak-sām, tās adresējot:

Latvijas Sarkanais Krusts, 44 Muenster/Westf.,
Koenigsbergerstrasse 137, vai
An das Lettische Rote Kreuz, 44 Muenster,
Koenigsstrasse 60, Bankkonto 20114, Germany West.

Vecā metode dod labākus panākumus

Latviešu skola Kalamazū pēc dažādu veidu izmēģināšanas aiz-vadītajos gados šoreiz, mācības gadu beidzot, gala pārbaudīju-mos izšķīrās par „biļešu vilkša-nu". Tas, ka neatkarīgās Latvi-jas laikā lietotā pārbaudījumu metode ar biļešu vilkšanu devu-si labākus panākumus, radot skolēnos lielāku interesi vielas sagatavošanā, pierādījās prakse šī mācības gada nobeigumā. Par skolotāju konferences vienprātī-gu lēmumu ieviest biļešu vilkša-nu pārbaudījuma pēdējās, 8. kla-ses, audzēkņus informēja jau mācības gada vidū. Tāpat bija paziņots arī atsevišķo biļešu sa-turs, kuŗu izstrādājusi klases au-dzinātāja V. Galēna un latviešu gramatikas skolotāja E. Bru-novska saziņā ar skolas pārzini G. Sīku. 8 skolas beidzējiem bi-ja izgatavotas 10 biļetes.

„Es apbrīnoju skolēnu lielo centību, kādu tie izrādīja sagata-vojot uzdevumus gala pārbaudī-jumiem. Visu mācības gada ot-ru pusi viņos bija radies varens gribas spēks, kas ik dienas pie-ņēmās. Biļešu saturs pielaikots iznemamās vielas programmai, bija samērā plašs un vispusīgs, tomēr labi zināms arī skolēniem. Tādēļ praktiski iznāca tā, ka līdztekus rēgulārajām mācībām stundās, tika „kalts" arī biļešu saturs, kas faktiski bija tā pati programmas daļa, tikai bērni to mācījās ar lielāku prieku un paši uz savu vēlēšanos — nepie-spiesti," pastāsta skolotāja E. Brunovska, neslēpjot arī audzi-nātājas prieku par gūtajiem pa-nākumiem, jo tieši šāgada sko-las beidzēji izrādījušies tie, kas ieguvuši daudz vairāk no latvis-kā. „Arī mums, audzinātājiem, ir patiess prieks, ka pieliktās pū-les vainagojušās panākumiem, un mēs neesam strādājuši veltī-gi," piebilst skolotāja E. Brunov-ska, kuŗai ir Latvijas laika prak-se.

Gala pārbaudījumi ar biļešu vilkšanu notika skolas beigšanas priekšpēdējā sestdienā, un 8 sko-lēnu eksāmināšana ilga vairāk nekā 3 stundas. Pārbaudītājas bija klases audzinātāja V. Galē-na, gramatikas skolotāja E. Bru-novska un skolas pārzine G. Sī-ka, kuŗa vēlāk avīžniekam izstei-cās:

„Šī mums bija uztraukuma pilna eksāmenu sestdiena. Mei-tenes, kuŗas arvien ir čaklākās mācībās, bija arī lielākās nervo-zētājas, turpretim zēni, kā jau vi-rieškārtas pārstāvjiem pienākas, uzdevumam piegāja ar lielu mie-ru vai vismaz nemieru neizrādī-ja. Sagadījās, ka pirmās četras biļetes, kuŗas tika uzskatītas par grūtākajām, visas izvilka tieši meitenes. Ne tikai viņas atbildē-ja labi, arī zēnu zināšanas izrā-dījās labas. Pirms biļešu vilkša-nas bija kopīgs diktāts, ar kuŗu it kā izlidzinājām sākuma ner-vozitāti. Biļetēs ietvertajā vielā skolēniem vajadzēja atbildēt uz jautājumiem latviešu gramatikā, zināt atstāstījumu no izņemtā stāstiņa, lasīt, pastāstīt par bi-letē minētiem rakstniekiem, no-skaitīt vienu dzejoli un četras tautas dziesmas, pastāstīt par tautas gara mantām, izskaidrot, kas ir pasakas, teikas, leģendas u. t. t."

Pēc šī sekmīgā izmēģinājuma skolas pārzine G. Sīka domā, ka arī turpmāk latviešu skolas ga-la pārbaudījumos būtu paturā-ma eksāmināšana ar biļetēm, jo tā skolēnos rada daudz lielāku gribu nepiespiesti iegūt latviešu zinības.

V. Bokis

SAVIENOTAJĀS VALSTĪS

DETROITA

● Eiženijas Aldones klavier-studijas audzēkņu mācības gada nobeiguma vakarā 3. jūnijā sa-vu māku klavierspēlē rādī-ja 14 audzēkņu 5 — 14 gadu vecumā. Daži apliecināja labus dotumus. Pavisam E. Aldonei ir 17 audzēkņu. Bez viņas au-dzēkņiem vakaru kuplināja vi-jolniece Vēra Krūmiņa Nansijas Kingas klavierpavadījumā un čellists Taso Rumeliotis Noras Mičules pavadījumā. V. Krūmi-ņa šogad absolvēja vidusskolu, bet T. Rumeliotis ir Wayne uni-versitātes pirmā gada students. Abi jaunieši aktīvi piedalās Mi-čigenas simfoniskajos orķestros Youth Symphony, Scandinavian Symphony un Southfield Sym-phony. Viņi aizvadītajos ga-dos saņēmuši vairākas stipendi-jas, lai mācītos slavenajā mūzi-kas skolā Interlachenā.

● Sv. Pāvila ev.-lut. draudzes mācītājs V. Liventāls 8. jūnijā uz Vudlauna kapsētas latviešu nodalījumu izvadīja 5. jūnijā mi-rušo Eduardu Abermani. Ie-priekšējā vakarā bēru namā dievvārdus teica Abermaņu ģi-menes tuvs draugs mācītājs Gulbis no Toledo. Aizgājējs bija dzimis 1897. g. 13. martā Bukai-šu pagastā, pirmā pasaules kara laikā dienējis 2. Rīgas latviešu strēlnieku pulkā un piedalījies vairākās kaujās pret vāciešiem, arī leģendārajās Ziemsvētku kaujās. Miera laikam iestājoties, saimniekojis dzimtajās mājās, bijis Mežmuižas ev.-lut. drau-dzes priekšnieks un darbojies pagasta pašvaldībā un vietējās sabiedriskās organizācijās. Detroitā no 1952. — 1958. g. viņš bi-ja Sv. Pāvila draudzes priekš-nieks un līdz pēdējai stundai ak-tīvs Latviešu apvienības Detroi-tā un latviešu strēlnieku kopas biedrs. No aizgājēja atvadījās un ziedus nolika Sv. Pāvila drau-dzes priekšnieka vietnieks A. Stepe, Latviešu strēlnieku kopas priekšnieks J. E. Bērziņš, arī no Kristus draudzes, Latviešu apvie-nības Detroitā priekšsēdis D. Ru-dzītis, arī no Zemnieku savienī-bas, bet no skautiem vecāku pa-domes locekle Broša.

G. E.

MILVOKI

● Interesantu latviešu mākslas un kultūras vakaru starptautiskā institūta Open House sarīkoju-mu ciklā bija rikojusi Latviešu pensionāru biedrība. Bija vairāk nekā 200 apmeklētāju, galveno-kārt amerikāņi, kuŗiem šis sarī-kojums arī bija domāts. Sarīko-juma telpās bija izstādītas Ilgas Rekas, Aijas Meisteres, U. Prau-liņa, A. Peniķa un A. Cera glez-nas. Vanadžu sekstets, E. Bru-subārdim veicot klavierpavadī-jumus, dziedāja latviešu tautas dziesmas, arī vienu J. Mediņa skaņdarbu. Vakara programmu vadīja Maija Radziņa. Pensionā-ru biedrības dāmas bija sarūpē-jušas arī cienastu. Sarīkojuma ievadījumā uzrunas bija teiku-šas vairākas institūta darbinie-ces, to vidū kāda amerikāniete, kas parakstās I. Greenberg. Vi-ņa „atzinās", ka tās vecmāmiņa dzimusi Rīgā.

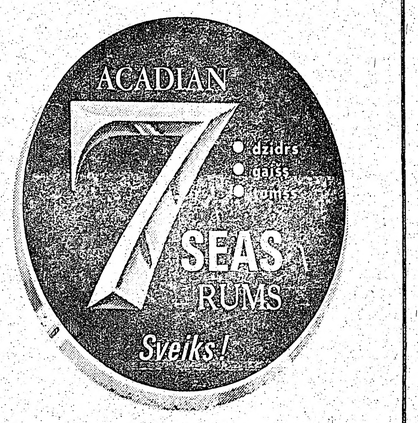

TOWN & COUNTRY
REAL ESTATE LTD.
V PALMA PĀRSTĀVIS
377 Glengarry Ave., Toronto 12, tel. 782-7246

NEMAKSAJIET VELTI IRI. IZMANTOJIET MŪSU IZDEVĪGO KREDITĒŠANOS UN MAZĀS IEMAKSAS. IEPERCIET PASI SAVUS ĪPAŠUMUS!

Danforth — Broadview: Atsevišķa 6 istabu kieģeļu māja, 2 virtuves, 2 vannas istabas, garāža.

Avenue Rd. — Lawrence: Atsevišķs dubultkieģeļu 5 istabu bungalovs ar 3 istabu pagraba dzīvokli, ūdens ejļas apkure, privāts iebraucamais ceļš un garāža.

Willowdale: Atsevišķs dubultkieģeļu bungalovs, ūdens ejļas apkure, privāts iebraucamais ceļš un garāža. Cena $21.900,-.

UZTICAMIEM MĀJU PIRCĒJIEM PALĪDZAM IZTRŪKSTOŠO VAI VISU NAUDU IEMAKSAI SAGĀDĀT BEZ GALVINIEKIEM UZ 6 GADIEM UZ VISIZDEVĪGĀKIEM NOTEIKUMIEM. ZVANIET MUMS NESAISTOŠAI INFORMĀCIJAI. MĀJAS LIELĀ IZVĒLĒ VISĀ PILSETĀ.

Dialektiskais materiālisms?

Dialetiskais materiālisms ir filozofija, kuru attīstījis Markss, tālāk izveidojis Engelss, bet „kroni" uzlicis Ļeņins un Stalins. Par dialektisko materiālismu mēdz runāt arī tad, kad darīšana ar komūnistu propagandu. Cita vidū pie dialektiskā materiālisma pieskaitāma arī māka, nesakot vai nerakstot ne vārda nepatiesības, likt klausītājam vai lasītājam ziņu saprast nepareizi, vismaz maldināt, lai tā pakalpotu saviem mērķiem.

Vācijas latviešu pretkomūnisma cīnītājs Jēkabs Leitītis, kas pamatīgi iedziļinājies dialektiskā materiālisma jautājumos un padomju propagandas paņēmienos, mēdz piemēram minēt kādu autosacīkšu aprakstu. Demokratiskā rietumvalstu prese rakstītu apmēram tā: „Sacīkstēs startēja tikai divi dalībnieki. Uzvarēja amerikānis, bet 15 mīnūšu pēc viņa mērķa līniju šķērsoja krievu automašīna." Turpretim padomju prese to pašu attēlotu šādi: „Lielajās sacīkstēs tūlit aiz amerikāņa mērķa līniju šķērsoja mūsu mašīna." Tātad, ziņa ir būtiski pareiza, bet neminot, ka bija tikai divi dalībnieki un cik lielu gabalu atpalikusi krievu mašīna, lasītājam radīts iespaids, ka krievs guvis varenu panākumu.

Lasot dažādu notikumu atreferējumus mūsu trimdas presē, nevijus rodas iespaids, ka esam no komūnistiem mācījušies un cenšamies dialektisko materiālismu ieviest arī mūsu laikrakstos. Tā, piemēram, kāds latviešu trimdas laikraksts, sniedzot aprakstu par 20. un 21. maijā Montrealā notikušajām latviešu dienām un uzstāšanos vientuļajā Sv. Helenas amfiteātrī pasaules izstādes ietvaros, cita vidū raksta:

„Montrealas pasaules izstādē 20. un 21. maijā noritēja latviešu dienas. To rīcības komiteja bija aicinājusi apmeklēt priekšnesumus 20. maijā un koncertu 21. maijā visus Kanadas valdības, parlamenta un diplomātiskā korpusa locekļus, pilsētas galvu un pilsētas padomes locekļus, kopā ap 900 personu. Aicinājumam bija pievienota arī koncerta programma angļu un franču valodā, Latvijas vēstures konspekts un kultūras raksturojums." Un mazliet tālāk: „Latvieši izstādē, kur bija kopā tūkstoši no visas pasaules, parādīja savu gara spēku un atgādināja, ka okupanti nav spējuši izdzēst ne Latvijas vārdu, ne Latvijas karoga krāsas."

Viss rakstītais ir pareizs, ir neapšaubāmi fakti. Tomēr lasītājs ir maldināts. Nekur rakstā tālākā daļā nepasakot, cik no 900 lūgtajām prominencēm ieradušās, lasītājā radīts iespaids, ka vismaz savi pārdesmit aicinājumam būs sekojuši un latviešus ar savu klātieni pagodinājuši... Kā lai lasītājs zina, ka pietika ar vienas rokas pieciem pirkstiem „prominences" saskaitīšanai? Arī otrs citāts lasītājā noteikti rada iespaidu, ka Sv. Helenas amfiteātrī latviešu koņu un dejotāju priekšnesumus noskatījušies pāris tūkstošu izstādes apmeklētāju, jo nekur rakstā nav pateikts, ka bija tikai ap 500 skatītāju, gandrīz bez izņēmuma tikai latvieši... Ja lasām atreferējumā, ka „latvieši parādīja savu gara spēku un atgādināja, ka okupanti nav spējuši izdzēst Latvijas vārdu", lasītājam negribot jāpieņem, ka esam to atgādinājuši „tūkstošiem no visas pasaules", kas ieradās izstādē. Kā lai maldinātais lasītājs zina, ka visu to mēs atgādinājām vienīgi paši sev? Kā lai tuvāk neinformētais lasītājs zina, ka „tūkstoši no visas pasaules" nedz ko zināja par tādu latviešu uzstāšanos, nedz atrada ceļu uz attālo un nomaļo pļavu, kaut tā ībija lepni nosaukta par Sv. Helenas amfiteātri, bet patiesībā tikai šai kontinentā saukta piknika laukums?

Lasītāji neapšaubāmi ir maldināti, netieši liekot viņiem saprast to, kā nemaz nav bijis; liekot iedomāties milzīgu latviešu panākumu pasaules priekšā, kaut bija tikai savstarpēja tautiešu pulcēšanās, kā jau šo dienu oficiāli apzīmēja izstādes rīkotāji — latviešu satikšanās diena. Jājautā vienīgi, vai, sniedzot šāda veida atreferējumus, rakstītājs apzināti lietojis dialektiskā materiālisma metodes, vai tikai sirdzis ar mūsu svešuma kaiti (diemžēl, tā ieviesusies arī presē!) nepieminēt mazāk patīkamo un negatīvo, bet pārpalikumu lieliski safrizēt un tad vēl nolakot. Vai tas būtu preses uzdevums? Jāšaubās.

Rodas iespaids, ka arī citās lietās mēs labprāt mācāmies no komūnistiem. Tā boļševiku terminoloģijā ir divi jēdzieni — „brīvības cīnītājs" un „bandīts". Visi, kas cīnās par komūnistu interesēm, kaut vai savas zemes un tautas brīvību aprokot, ir „brīvības cīnītāji", bet visi, kas nostājas pret komūnistiem un cīnās par savas valsts neatkarību, ir „bandīti". Pēdējā laikā mūsu presē atrodama līdzīga jēdzienu ekvilibristika. Daudzi mūsu vadošie politiskie un sabiedriskie darbinieki ir ieskatos, ka demonstrācijas var rīkot tikai nēģeri, bet latviešiem tādas organizēt nepieklājas. Reizē ar to jēdziens „demonstrācija" kļuvis ar nelabu piesmaku. Bet — var taču runāt par parādēm! Ja, teiksim, bītniki, pīšniki un citi apšaubāmi elementi milzu barā soļo pa ielām, kliedz un nes plakātus pret amerikāņu karu Vietnamā, tad tā ir demonstrācija. Ja to pašu dara citi, tikai izkliedz un plakātos rāda saukļus, kas atbalsta amerikāņu karu Vietnamā, tad tā ir parāde. Demonstrācijā latviešiem jākaunās piedalīties, parādē piedalīties turpretim ir pienākums. Cik ļoti gan mainās pasaule un jēdzieni! Agrāk demonstrācijas gājiens bija un palika vienīgi demonstrācija, bet parādēs soļoja tikai armija, sportisti un citi — bez plakātiem, bez saucieniem, stingrā ierindā. Ja tagad masu plūšana pa ielu ar karodziņu vicināšanu, plakātu nešanu un dažādiem jūsmas saucieniem demonstrācijas vietā saucam par parādi, tad patiešām jādomā par komūnistu „brīvības cīnītājiem" un „bandītiem"!

Okupējot Latviju 1940. gada 17. jūnijā, komūnisti mūsu zemē ienesa ļipīgu sērgu, kuŗa pamazām izvērtās par epidēmiju. Mūsu presē to nav izdevies sekmīgi apkaŗot visus aizvadītos 27 gadus. Nav šaubu, ka šī sērga turpinās plosīties, varbūt pieņems pat vēl ļaunākus apmērus. Šīs sērgas vārds ir — saīsinājumu slimība. Mēs saīsinām visu, saīsinām tik priecīgi, ka brīžiem vairs nav iespējams pateikt, kas ar attiecīgo saīsinājumu domāts. Piemēram: kas ir KLB? Komiteja Latvijas brīvībai? Klīvlendas latviešu biedrība? Kalamazū latviešu biedrība? Šie trīs burti saīsinājumā apzīmē visas trīs organizācijas, droši vien — arī vēl citas. Kuŗa, tātad, domāta, ja kādā rakstā šos burtus lasām? Nav jānoliedz, ka saīsinājumi ir gluži laba lieta, tikai tos jālieto ar prātu un apdomu. Tā vietā mēs komūnistu ieviestās sērgas rezultātā saīsinām visu, ko vien iespējams kaut kādā veidā saīsināt, nemaz nedomājot par to, vai lasītājs arī saīsinājumu saprotīs. Daži labi raksti laikrakstos tā piebļīvēts saīsinājumiem, ka nav vairs lasāms, jo nozīmē mīklu risināšanu. Piedevām, katrs saīsinājums ir nepatīkams acij, sarausta teikuma gludo plūdumu.

Būs labāk, lai LA rdc. nerastos nepatīkš. un latv. nac. vien. un m. labā, ja šo ķec. rakstu beigšu un likšos SDzG, kamēr apv. pret. spēki nav mani notvēruši!...

Alis

SŪTIET NAUDU UZ LATVIJU, LAI JŪSU PIEDERĪGIE PAR TO IEGŪTU VISVAIRĀK

Ja jūs esat sūtījuši naudu uz Latviju, tad piederīgiem izmaksāts par katriem US $10.- 9 rubļi, pie tā jūs esat samaksājuši arī sūtīšanas izdevumus. Sūtot caur mūsu firmu, jūs maksājat zemāku nodevu kā jebkur. Mūsu pakalpojumu nodevas bijušas zemākās, piem., tikai $2.75 par katru summu līdz $300.00.

TAGAD IR DAUDZ LABĀKS VEIDS, KAS JŪSU PIEDERĪGIEM DOD VISLIELĀKO VĒRTĪBU UN NEMAKSĀ NEKĀ.

US DOLARU CERTIFIKĀTUS SPECIĀLIEM VNESHPOSYLTORG DOLARU VEIKALIEM par kuŗiem jūs esat daudz dzirdējuši no saviem piederīgiem un draugiem, kas bijuši tur.

Jūsu piederīgie var izvēlēties labākos amerikāņu, Rietumeiropas un vietējos ražojumus, kā pārtiku, tekstilijas, apģērbus, mājsaimniecības priekšmetus un daudzas citas lietas. Visu par ļoti zemām daloru cenām. US DOLARU CERTIFIKĀTUS var izmantot atvaļinājumiem, veselības uzlabošanai atpūtas vietās, kā arī kopīgo dzīvokļu un mēbeļu iegādei. Tā kā Vneshposylторgs paplašina preču izvēli un pakalpojumus, tad jūsu radiem gandrīz viss pieejams par US DOLARU CERTIFIKĀTIEM. Minētās priekšrocības ir tikai US DOLARU CERTIFIKĀTIEM, bet ne skaidrai naudai rubļos.

US DOLARU CERTIFIKĀTI IR CETRREIZ VĒRTĪGĀKI NEKĀ SKAIDRĀ NAUDĀ RUBĻOS.

Tas nozīmē, ka 9 rubļu vietā par $10.00, jūsu piederīgie saņems 2,3 un 4 reizes vairāk, t. i., 20, 30 vai 40 rubļus. Jūsu piederīgie to apstiprinās.

NEKĀDA SŪTĪSANAS MAKSA. Par šo pakalpojumu nav jāmaksā ne sūtītājam, ne arī saņēmējam, jo izdevumus sedz Vneshposyltorgs.

Mēs ieteicam: Saņemiet vairāk par savu naudu.

PASŪTINIET US DOLARU CERTIFIKĀTUS SAVIEM PIEDERĪGIEM UN REDZĒSIT, CIK VIŅI BŪS PAR TO PRIECĪGI.

PASŪTINIET TAGAD un TIKAI CAUR
INTERTRADE EXPRESS CORP.
125 East 23rd. Street, New York, N. Y. 10010.
Pieprasiet jaunāko cenrādi.

Laikrakstam LATVIJA AMERIKĀ
491 College Street, Toronto 4, Ont.

Lūdzu sūtiet man laikrakstu LATVIJA AMERIKĀ

līdz ..... uz ..... mēnešiem uz šādu adresi:

Mr., Mrs., Miss. .....

Adrese: .....

.....

Pievienoju Money Orderi, čeku vai skaidrā naudā $.....

..... abonementa uzsākšanai/pagarināšanai
(Nevajadzīgo svītrot)

Paraksts .....

Abonēšanas maksa: $1.50 par 1 mēn., $4.50 par 3 mēn., $8.50 par 6 mēn., $16.00 par gadu.

PĀRKRIEVOŠANAS . . .

(Pārnesums no 2. lpp.)

bet mazākās pilsētās paralēli vietējiem teātriem organizē krievu izrādes. No latviešu teātŗa trupas prasa, lai tā izrādītu krievu darbus, kaut turpat blakus pastāvētu arī krievu teātris. Pilsētās, kuŗās pastāv tikai vietējie teātŗi, piemēram — mazākās provinces pilsētās, nav atļauts vietējo autoru dramātiskos darbus izrādīt bez iepriekšējas cenzūras.

Tas pats sakāms par tēlotājmākslu. Vadošais mākslā, tāpat arī literātūrā, ir tikai t. s. sociālais reālisms. Patiesībā sociālais reālisms nav nekas cits kā vienīgi priekšraksts, kā mākslinieciem, rakstniekiem un dzejniekiem darbi jārada.

Komūnistu valdība Maskavā nolēmusi, slēpjoties aiz tautu draudzības saukļiem, latviešus, igauņus un lietuviešus uzsūkt krievu masā, lai viņi tad kalpotu krievu nacionālajam komūnismam.

Bet mēs zinām arī, ka valodas un tautas kā nācijas neizmirst tik ātri, kā Kremlis vēlētos. Šo patiesību zināja jau pirms 100 gadiem vecie krievu rusificētāji, un to ļoti labi zina arī šodienas boļševiku ideologi, tādēļ savu mērķu sasniegšanai tie lieto visbrutālākās metodes, lai tikai paātrinātu citu nāciju iznīcināšanu. Ja kāda tauta ir komūnisma mērķu reālizēšanā traucējums, to bez žēlastības iznīcina.

Igauņi, latvieši un lietuvieši vienmēr stāvējuši krievu agresīvajiem mērķiem ceļā un arī šodien ir faktors, kas traucē komūnistu plānus, tādēļ krievi nolēmuši tos kā nācijas iznīcināt.

ATSAUCIETIES — JŪS MEKLĒ!

ALAs MEKLĒJAMO PERSONU SARAKSTS NR. 83

1) GRIGORENKO, Antons un Jāzeps, Boļeslava dēli, abi dzimuši Pildas pag. Ošu mājās, 1920. g. 8. martā un 1922. g. 15. aprilī. Abi otra pasaules kaŗa laikā iesaukti latviešu vai vācu armijas vienībās.

2) LEITĀSS, Jānis, Mārča dēls, dz. 1893. g. 15. oktobrī, Valmieras apriņķī. Pēdējā zināmā dzīvesvieta 1943. g. Aizputes apr. Jūrkalnes pag. „Bēņās".

3) MILAŠS, Benedikts, dz. 1892. gadā; MILAŠS, Donats, dz. 1902. gadā; MILAŠS, Roberts, dz. 1905. vai 1907. gadā.

4) MUCENIEKS, Hedviga, dz. Briedis, vīrs Vilhelms, no Mazsalacas. 1944. g. ar diviem dēliem atstājuši Latviju. Hedvigas māsa — Zigrida Briedis - Hazenfūss, ritmoplastiķe.

5) OZOLIŅŠ, Tālivaldis, dz. 1913. vai 1915. gadā, dzīvojis Rīgā.

6) ŠEVELS, Voldemars, dz. Ludzas apr. Briģu pagastā.

7) ĶUPE, Kārlis un KRISTBERGS, Jānis (no Tukuma) 1942. — 1944. g. studējuši Latvijas universitātes tiesību zinātņu fakultātē.

8) ZIEDAINIS (Ziedonis), Vallija, dz. Ozoliņš, no Rīgas, apm. 55 gadus veca.

9) ULMANIS, Irma, dz. Berzinskis, apmēram 60 gadu. Kopā ar vīru viņai piederot māksas izstrādājumu un gleznu veikals.

Ziņas pieprasāmas un adreses paziņojamas: American Latvian Association, Suite 913, Shoreham Building, 806 15th St., N. W., Washington, D. C. 20005, U. S. A. Adrešu paziņotājiem piesūtām meklētāja adresi vai vēstuli tieša kontakta nodibināšanai, bet meklētās personas adresi bez atļaujas nevienam neizdodam. Adrešu meklētājus lūdzam pievienot ziedojumu izdevuma segšanai, no ārzemēm pievienojami starptautiskie atbildes kuponi.

Sarīkojumu kalendārs

TORONTO

21. jūnijā — pl. 7 vak Martas Tūteres klavieŗu studijas audzēkņu vakars Sv. Jāņa baznīcas sarīk. telpās.

24. jūnijā — Līgo svētki Saulainē.

24. jūnijā — Jāņu sarīkojums Sidrabenē.

Sestdien, 24. jūnijā, SIDRABENĒ tradicionālais

Jāņu sarikojums

Ar E. Freimūta sakārtoto brīvdabas uzvedumu „LAIMIGAIS JĀNIS". Režisors — H. Mikelsons. Piedalās solisti M. Bērziņa, A. Cers, A. Vītols un vairāki pazīstami aktieŗi un daudzi koristi. Uzvedumu kupliņās DIŽDANCĪTIS Z. Miezīša vadībā.

Jaunu un krāšņu senlatviešu sētas dekorējumu pagatavojis māksl. O. Grebže. Pēc uzveduma dejas divās atsevišķās vietās. Spēlēs pazīstamā ALQUANTOS deju kapella un uzlabotā Sidrabenes skaņu iekārta. Par krāšņu uguņošanu gādās V. Palma.

SVĒTKU sākums pl. 4 p.p. ar J. Zuntaka gleznu izstādi bērnu nometnes zālē. IZRĀDES sākums pl. 7 vak.

Ieejas maksa pieaugušiem $1.50, bērniem brīva. Visa Sidrabenes territorija ir sarikojuma vieta.

VISUS LAIPNI IELŪDZ
SIDRABENES PĀRVALDE

Mūsu mīļā

Ludmila Albertiņa

aizgājusi mūžībā 1967. g. 28. maijā.

Sirsnībā vienmēr viņu atcerēsies draugi
St. Catharines:

MEMMĪTE, JUCHANS, MILDIŅA, PĒTERIS, KONRĀDU un KĀRKLU ģimenes

Cik saules stundas steidzīgas un īsas!
Jau vakars klāt — .
(E. Ķezbere)

Mūsu ilggadējā nodaļas vanadze, valdes locekle

Ludmila Albertiņa

dzim. 1909. g. 7. aprīlī, mirusi 1967. g. 28. maijā.

Un kad svētais sargs reiz mieru sauks,
miers būs rokām, kuŗas gurdams sniedzi
tu pēc zvaigznēm debess dzilē, draugs,
kuŗām mūžam atpūtas tu liedzi.
(Fr. Bārda)

Viņu mīļā piemiņā paturēs
St. Catharines nodaļas vanagu un vanadžu saime

Mūsu biedre

LUDMILA ALBERTIŅA

aizsaukta mūžībā 1967. g. 28. maijā St. Catharines, Ontario

Kanadas DV bēŗu fonds

PIEDĀVĀJAM AUGSTĀKĀS KVALITĀTES AUTOMAŠĪNAS

CHEVROLET CHEVELLE
CAMARO
OLDSMOBILE CHEVY II

ROBERTSON MOTORS
1515 DANFORTH AVE., TORONTO

Sazinieties ar mūsu firmas latviešu pārstāvi
Hans PLĀUDE
Tel. HO 6-1131

ĒRCIET PAŠI SAVUS ĪPAŠUMUS!

e: Atsevišķs dubultķiegeļu bungalovs, s apkure, privāts iebraucamais ceļš un ga- $21.900,-.

GALVINIEKIEM UZ 6 GADIEM UZ AS LIELĀ IZVĒLĒ VISĀ PILSĒTĀ.

ĀBENĒ tradicionālais

ikojums

ietās. Spēlēs pazīstamā ALQUANTOS eju kapella un uzlabotā Sidrabenes ska- u iekārta. Par krāšņu uguņošanu gādās . Palma.

SVĒTKU sākums pl. 4 p.p. ar J. Zun- aka gleznu izstādi bērnu nometnes zā- ē. IZRĀDES sākums pl. 7 vak.

Ieejas maksa pieaugušiem $1.50, bēr- iem brīva. Visa Sidrabenes territorija r sarīkojuma vieta.

SIDRABENES PĀRVALDE

Mūsu mīļā

Ludmila

lbertiņa

mūžībā 1967. g. 28. maijā.

enmēr viņu atcerēsies draugi St. Catharines:

ITE, JUCHANS, MILDIŅA, ĒRIS, KONRĀDU un KĀRKLU ģimenes

adze, valdes locekle

Albertiņa

usi 1967. g. 28. maijā.

Viņu mīļā piemiņā paturēs t. Catharines nodaļas vanagu un vanadžu saime

edre

LBERTIŅA

maijā St. Catharines, Ontario

Kanadas DV bēru fonds

UTOMAŠĪNAS

VELLE

EVY II

RS

NTO

LAUDE

6-1131

JAUNĀKĀ SKAŅU PLATE

Teiksma A.P. 3003 Mono $5.00

ALFREDS PORIŅŠ — latviešu labākais tenors

Dziesmas klavieru, čello un vijoles pavadījumā

I

PŪT, VĒJIŅI	V. Ziedonis
AR LAIVIŅU IELAIDOS	V. Ziedonis
DIV' DZELTENI KUMELIŅI	L. Garūta
VISIEM ROZES DĀRZĀ ZIEDĒJ'	P. Licīte
AI, ZAĻĀI LĪDACIŅA	J. Vītols
SAULĪT' TECEJ', TECEDAMA	J. Vītols

II

VERDZENES DZIESMA	A. Kalniņš
ZIEMAS SAULE	H. Berino
SPĀNIEŠU ROMANCE	E. Dārziņš
LIEPU TĒJA	J. Ķepītis
KAD NĀKSI ATKAL	A. Okolo-Kulaks

Dabūjama DV Grāmatnīcā

491 College Street, Toronto 4, Ont.

Atkalpārdevējiem izsūtām citā rēķinā.

Ontario dzīvojošiem 5% tirdzniecības nodoklis.

Atstājiet savas krāsainās un melnbaltās filmas attīstīšanai un kopēšanai

DV Grāmatnīcā, 491 College St., Toronto 4, Ont.

PUĶU VEIKALS

Ziedi un ziedu sakārtojumi visām vajadzībām

Piegādā Lieltoronto robežās un pārsūta uz visām pilsētām brīvajā pasaulē. 231 Roncesvalles Ave., tālr. LE 4—4645, Toronto, pēc darba LE 3—4037.

A. PUTNIŅŠ

A. EGLITIS — TV RENTAL

17" — $ 8.- mēnesī

21" — $ 9.- mēnesī

23" — $10.- mēnesī

161A Roncesvalles Ave., Toronto, tel. LE 7-1401

LATVISKAS ROTAS

DIMANTI - PULKSTEŅI

Zeltkales

VALODE

Aldonas KIVLENIEKS

VEIKALĀ UN DARBNĪCĀ 964½ Bloor St. W., Toronto 4

Ont., tālr. 533—2687 Tautiešiem atlaide

AUSTRA ŠMITS

DĀMU FRIZIERSALONS

737 Bloor St., W., pie Grace, Toronto. LE 5-6792

NĀCIET UN APSKATIET

salīdzināšanai

SPECIĀLI—SWANSEA

Klusā ielā, skaistā vietā divstāvu dubultķiegeļu māja — 4 guļamistabas, 2 garāžas, eļļas apkure. Nodokļi $375.00, apkure $150.00. Iemaksa $8.000. Starpnieki vēlami. Apskatei katrā laikā. 30 Palisades.

PĀRDODAMS

1965. gada Volkswagen Van, nobraukts 3800 jūdžu, zvanīt pēc plkst. 6 vakarā Toronto OX9-5654.

ROSAR-MORRISON FUNERAL HOME LTD.

TELEPHONE 924-1408 • 467 SHERBOURNE STREET, TORONTO 5 ONTARIO

RŪPĪGA UN SMALKJŪTĪGA

APBEDĪŠANAS CEREMONIJU

IZKĀRTOŠANA

MĒS IESPIEŽAM

- LAULĪBU un IESVĒTĪBU IELŪGUMU KARTĪŠU
- VIZĪTKARTĪŠU
- DOKUMENTUS BIEDRĪBU VAJADZĪBĀM
- KONCERTU PROGRAMMAS
- SARĪKOJUMU BIĻETES
- PLAKĀTUS, DZIESMU LAPIŅAS
- VĒSTULU VEIDLAPAS, APLOKŠŅES
- GRĀMATAS, ŽURNĀLUS

Labs darbs. — Mērenas cenas.

PASŪTINĀJUMUS LŪDZAM NODOT LAIKUS.

LATVIJA - AMERIKĀ

491 College St., Toronto 4, Ont.

CANADA.

TEL.: 921—7131

CODE 416

✝

Mūžībā aizgājuši mūsu biedri

FELIKSS KRUSA

miris 1967. gada 18. maijā Losandželosā

EDVINS MEDNIS

miris 1967. gada 2. jūnijā Ņujorkā

Latviešu Preses Biedrība

Toronto Window MFC Co. Ltd

165 CENTRE ST. E., RICHMOND HILL, ONT.

Piedāvā augstākās kvalitātes alumīnija logus un durvis.

Izdara dažādus logu pārbūvju darbus.

LABS DARBS. MĒRENAS CENAS.

Nesaistošai informācijai zvanīt

darbā 889-1471, mājās BA 5-5314.

Edvardam vai Aldonai SPROĢIS

AG ROTAS

A. GUGĀNS

ZELTKALIS

Latviskas rotas bagātīgā krājumā sudrabā un zeltā

Darbnīcā — 25 Moccasin Trail, Don Mills, Ont., tel. 444—4033

Jaunākās grāmatas

A. Rasa — Cilvēki un zeme, st.	$3.80
Z. Lagerlefa — Antikrista brīnumi	$4.75
ARCHĪVS VII sējums, raksti par zinātni un teātri	$5.70
A. Bērziņš — The Two Faces of Co-Existence	$6.00
Latvju tautas teikas un pasakas VIII sēj.	$7.80
I. Grebzde — Ēnas dzeltenā stiklā, stāsti	$4.00
E. Aistars — Tu nāci naktī, rom.	$4.00
K. Hamsuns — Pēdējais cēliens, rom.	$5.00
J. Jaunsudrabiņš — Zaļā grāmata	$7.80
M. Kovaļevska — Astoņpadsmit, atm.	$6.00
Latviešu sinonīmu vārdnīca	$6.00
Jūlijs Jēgers un latviešu māksla	$6.00
Latviešu kultūra laikmetu maiņās	$6.00
A. Dziļums — Vilka zobs, rom.	$4.80
A. Michelsons — Rīga dimd, vēst. rom.	$3.80
T. Zeltiņš — Antiņš Amerikā meklē līgavu, rom.	$4.50
T. Zeltiņš — Antiņš Amerikā cīnās ar sievu un trimdu, rom.	$4.50
P. Jurevics — Idejas un īstenība	$6.00
J. Klāvsons — Zīmes, dzeja un proza	$3.80
Prāv. P. Ķirsons — Teici to Kungu, mana dvēsele, spred.	4.50
O. Krolls — Dārgakmeņi	$3.00
Z. Zemdega — Iznīcības ceļš, stāsti	$3.80
E. Virza — Straumēni IV	$4.00
B. Bičole — Atrita, dzeja	$3.80
Aizsila Zilīte — Trīs māsas	$3.00
O. Rozītis — Pavedieni, stāsti	$3.00
E. Dunsdorfs — Mūžīgais latviešu jautājums	$4.60
J. Sarma — Salemas ķēniņš, rom.	$5.00
F. M. Dostojevskis — Idiots, rom. I d.	$4.50
Edg. Ardenss — Svētais un dēmoni, rom.	$4.50
E. Keišs — Globāla būšana, karik.	$5.00
BĪBELE	$4.50
J. Širmanis — Brīnuma pasaule	$4.00
A. Šmits un A. Čika — Neaizmirstami sporta brīži un zvaigznes	$4.50
A. Johansons — Rīgas svārki mugurā	$4.50
Novadu tērpi	$20.00
Latvju raksti I grāmata	$37.50
Latvju raksti II grāmata	$37.50
J. Vītola — 200 latviešu tautas dziesmas	$5.50
Z. Mauriņa — Trimdas traģika	$5.50
Latviešu tautas teikas un pasakas 7. gr.	$7.80
J. Veselis — Latvju teiksmas	$10.00
K. Pētersons — Apvāršņi aicina	$6.50
Raiņa un Aspazijas gada grāmata	$2.00
Dzintarjūras vasara	$6.80
A. Niedra — Ugunī	$4.00
J. Jaunsudrabiņš — Sliņķu virsnieks	$4.00
T. Krūka — Tu debesis turi savās rokās	$3.50
P. Aigars — Atkusnis sākās oktobrī	$3.90
Ang. Gailīte — Dzīves zaļais koks, rom.	$4.50
Rob. Hiršs — Rīgas audums, atm.	$5.00
Ed. Salna — Ausmas atblāzma, stāsti	$4.00
J. Sudrabiņš — Aiz dzeloņžoga, atm.	$3.80
A. Amenda — Apasionāta, rom. par Bēthovena dz.	$9.60
Ž. Karlsons — Divi reiz divi ir pieci	$7.00
Ed. Salna — Ausmas atblāzma, atmiņas	$4.00
L. Tolstojs un kristīgā baznīca	$3.50
O. Krolls — Aiz zelta priekškara	$3.50
P. Dreimanis — Ģimene un tās bērnu audzināšana	$0.50
Korn. Raiens — Pēdējā kauja	$6.55
G. Janovskis — Svešumā, noveles	$4.50
M. Timma — Miglas kamoliņš, pasakas	$3.25
A. Apse — Saules puķes, dzejoļi un lir. poēmas	$3.50
A. Kraujiete — No aizpirktās paradīzes, dzejas	$3.80
A. Ivaska — Ezera kristības, dzejoļi	$3.60
St. Anders — Bībeles stāsts ar 102 ilustrēc.	$8.50

DVG GRĀMATNĪCA

491 College St., Toronto 4, Ont.

Mūsu mīļā seniete

ZOBĀRSTE

Ņina Rundane dz. Grumondze

piepulcināta aizsaules korim 1967. g. 11. jūnijā.

Viņos tālos saules laukos
Dziedātāju gari iet,
Nenobeigtā zemes dziesma
Sauc tos atkal vienuviet . . .

Viņu mīļā piemiņā paturēs

STUDENTU BIEDRĪBA DZIESMUVARA

PĀRSŪTĀM

naudu uz

LATVIJU

US $10.- pret 9 jauniem rubļiem. Sūtīšanas izdevumi $3.50 līdz $35.-, pārējām summām 10%. Saņemšana 14—21 dienu laikā. Sūtījumi apdrošināti.

DV SAIŅISU NODAĻA,
491 College St., Toronto 4, Ont.

NOTĀRS

OSKARS PERRO

pieņem klientus katrā laikā iepriekš pieteicoties pa tālr. LE 5-5555, Toronto

Ir liela starpība apdrošināšanā

VALD. BEBRIS

Rūpējas par jūsu drošību jau 16 gadu

PL 9-0266.

IZĪRĒJAMS

DZĪVOKLIS

II stāvā — 2 vai 3 istabas un virtuve.

Zvanīt Toronto, 466-9413.

ARTURS ZUTIS, B. A.

ADVOKĀTS un NOTĀRS

Tel. EM 6—5946

Suite 545

17 Queen Street E.,

Toronto 1, Ontario.

Danforth - Jones

izīrējama

VIENA

nemēbelēta istaba

ar saules istabu un virtuvi. (gāzes plīts, ledusskapis) pirmā stāvā.

Zvanīt pēc plkst. 6 vak. Toronto 463-7782.

LATVIEŠU NAMS

izīrē telpas

sarīkojumiem un viesībām

Birojs atvērts katru dienu no pl. 11—1 p.p. un 6—8 vak.

Sestd. no pl. 11—1 p.p. un 4—6 vak.

Uz vēlēšanos nama dāmu komiteja rīko arī godību galdus.

TELEFONS 922—2931

491 College St. Toronto.

1874

Turner & Porter

APBEDĪŠANAS BIROJS

Roncesvalles Chapel

436 Roncesvalles Ave.

LE 3-7954

Yorke Chapel

2357 Bloor St. W

RO 7-3153

Parkošana abās bēru mājās.

Dāviniet sveštautiešiem

Prof. Alekša Rubuļa

LATVIAN LITERATURE

lai palīdzētu popularizēt Latvijas vārdu

Cena $ 7.00

Dabūjama

DV grāmatnīcā

491 College St., Toronto 4, Ont.

kā arī visās lielākās grāmatnīcās brīvajā pasaulē.

ELZA PĒRKONE

Sejas un matu kopšana. Preparāti. Matu veidošana, krāsošana, ilgviļņi. Ik dienas.

DEBORAH—ANN'S Beauty Salon

1A Browning Ave., HO 8—5198, Toronto.

KAS? KUR? KO? TORONTO

BROADVIEW DELIKATEŠU veikals

105 DANFORTH AVE. (pie Broadview).

Tel.: HO 5-9905. AUSMA MIĶELSONS.

Ādolfa Kristapsona gaļas un desu veikals - darbnīca HO 6-5152

1095 QUEEN ST. E.

Pavasara delikatešu veikals un konditoreja LE 1-7353

361 RONCESVALLES AVE. Īpašnieks ST. CUKULS

STUDIO GIRL kosmētika

51 Wexford Blvd., Scarboro 757-8221

pārstāve: *Marija Karols* tālr.

789-1511

Alfred Stjkuts Realtor

Diplomēts Kanadas Realtoru Institūta biedrs

A. STIKUTS, FRI.

2889 Dufferin St. 789-3949

UNO MANKIN REALTOR Pārstāvis:

KONST. KĀRKLIŅŠ

392 Danforth Ave., Toronto 6

Birojā HO 1-1114 mājās 691-3873

BĒRZIŅŠ Realty Ltd.

Arnolds Bērziņš

816 Harbord St. LE 4-8447

NEKUSTAMI ĪPAŠUMI — visos pilsētas rajonos.

APDROŠINĀŠANA — auto, mēbeles, mājas un dzīvību.

OBLIGĀCIJAS — māju un auto aizdevumi.

NOTĀRS — līgumi, noraksti, tulkojumi.

O. J. PUĶĪTIS, B.A., LL.B.

ADVOKĀTS un NOTĀRS

Tālrunis 364—9276

885 Dundas Street West Toronto 3, Ontario

Everlast Heating Co. 463-3613

Ierīko jaunas un labo vecas gāzes un eļļas apkures ierīces.

Īpašn. A. RASA. Tālr. mājās 465-5317

CREST FLORISTS HU 7-0491

567 MOUNT PLEASANT RD. (pie Belsize Dr.)

Ziedi katrai vajadzībai. A. Nuliša, V. Reinholda un G. Tiltiņa gleznas.

Latviskās rotas lietas. ELMĀRA GULBIS

BOUCK, HETHERINGTON, FALLIS, TRIVETT & PARK

BARRISTERS and SOLICITORS

365 Bay Street, Toronto

tel. 863—4451

KRĀSU UN MELNBALTĀS FILMAS

attīstīšana patelinējumi dublikāti

citi darbi izcilus kvalitāte atlaide

BENJAMIŅA FILMU LABORATORIJA

247 Richmond St. E., Toronto 2, Ont.

Tel. 363—6496

LĪGO VAKARS SAULAINĒ

notiks sestdien, š. g. 24. jūnijā.
Sākums plkst. 8 vakarā.

Līgo vakaru ievadīs ar kopīgu visu svētku dalībnieku līgošanu pie ugunskura, kur Jāņu māte viesus pacienās ar sieru un Jāņa tēvs ar miestiņu.
D E J A pie visiem pazīstamās deju kapellas A. VIRBUĻA vadībā.
Ieejas maksa $1.50. Auto novietošana $0,50.
Visa Saulaines territorija šai dienā ir sarīkojuma vieta. Dāmu komitejas kafijas galds ar pirādziņiem.
Visus laipni ielūdz Saulaines pārvalde

SPORTS

I. DRENGERS — ASV AUSTRUMKRASTA MEISTARS GALDA TENISĀ

ASV austrumpiekrastes latviešu meistarsacīkstēs galda tenisā piedalījās 15 dalībnieku — 4 Ņudžersijas Kursas spēlētāji, pārējie ņujorkieši. Jājautā, kur palika Vašingtonas, Filadelfijas un Bostonas galda tenisisti?

Vienīgā sieviešu pārstāve Vija Līviņa no Ņujorkas spēlēja vīriešu klasē. Spraigās cīņās meistarnosaukumu vīriešu vienspēlē atkal izcīnīja I. Drengers (Ņujorka), atstājot 2. vietā D. Hazneru (Kursa), 3 A. Skangali un 4. J. Laudanski (abi Ņujorka). Dubultspēlē pirmo vietu izcīnīja J. Krūze-J. Laudanskis, 2. vietā A. Skangalis un A. Pelše (visi no Ņujorkas) un 3. J. Kuga un G. Tobiens (Kursa).

Vakarā Ņujorkas DV namā pulcējās slēpotāji kopā ar galda tenisistiem sezonas nobeiguma vakarā. Balvas uzvarētājiem galda tenisā pasniedza Ņujorkas latviešu sporta biedrības pr-ks B. Budkēvics. —bb—

ASV austrumpiekrastes latviešu meistars galda tenisā I. Drengers, kas vienīgais no visiem ASV baltiešiem ieradās arī uz Ziemejamerikas baltiešu meistarsacīkstēm Toronto.

VOLEJBOLISTI GATAVOJAS PANAMERIKAS SPĒLĒM

Ar nožēlu jāatzīst, ka amatieru sports Kanadā atrodas tik bēdīgā stāvoklī, kā reti kādā zemē: bieži pašiem sportistiem jāmaksā ceļa un uzturēšanās izdevumi (pilnīgi vai daļēji) pat uz tādām nozīmīgām sacensībām, kādas ir pasaules meistarsacīkstes. Viens no pēdējiem šādiem gadījumiem bija pasaules meistarsacīkstes galda tenisā Zviedrijā: brauciens uz Stokholmu Kanadas reprezentantiem Veltai Ādminei un Modrim Žulpam radīja pamatīgu robu noguldījumu grāmatiņā...

Plašākais un nozīmīgākais sporta lielsarīkojums, kāds jebkad Kanadā risinājies, būs Panamerikas spēles Vinipegā laikā no 23. jūlija līdz 7. augustam. Sportistu deleģēšanai uz šīm spēlēm zināmu summu no Kanadas valdības saņem atsevišķās sporta savienības, tomēr piešķirtie līdzekļi nav pietiekoši, lai visu iecerēto arī iespētu.

Lai dotu volejbolistu izlasei iespēju sagatavoties un būt iespējami labā sniegumā, Kanadas volejbola savienība, kuras dzinējspēks ir torontiētis Antons Furlani, organizē Vinipegā treniņnometni. Tā ilgs 3 nedēļas, tādēļ 19 volejbolisti un tikpat daudz volejbolistes uz Vinipegu izlidos jau 2. jūlijā. Šīs ieceres īstenošanai tomēr nepieciešami 2700 dol., un tik daudz savienībai nav piešķirts.

Vismaz daļas nepieciešamo līdzekļu iegūšanai savienība bija rīkojusi volejbolistiem īpašu savlesīgu vakaru. Tā dalībnieku vidū bija arī visi trīs latviešu volejbolisti, kas iedaliti Kanadas izlasē un gatavosies treniņnometnē Vinipegā: Vilmanis no Toronto, Žulps un Andrejs Richters no Hamiltonas. Pēc pirmās treniņnometnes nedēļas izraudzīs Kanadas reprezentējošās vienības — 12 vīriešus un 12 sievietes.

Jautāti par nodomiem, ja gadījumā neizdotos iekļūt Kanadas reprezentācijā, kā M. Žulps, tā A. Richters izteicās: „Tad brauksim mājās, lai divas nedēļas vēlāk atkal dotos uz Panamerikas spēlēm, kaut arī tikai kā skatītāji."

Lai veicinātu vakara labāku izdošanos un ienākumus, īpašai izlozei, kuŗa deva ap 100 dol., savu gleznu dāvināja laikraksta „Latvija Amerikā" sporta redaktors.

Kanadas volejbola savienība griežas pie sporta labvēļiem ar aicinājumu atbalstīt treniņnometnes pasākumu, piesūtot ziedojumus: Canadian Volleyball Association, 78 Tedford Drive, Scarboraugh, Ontario.

V. T.

NO 4 PUNKTIEM IEGŪTS TIKAI VIENS

Toronto un apkārtnes 2. futbola līgas meistarsacīkšu turpinājumā Toronto DV vienpadsmita pretinieks 8. jūnijā bija italiešu vienība Monteleone. Pēc samērā vienlīdzīgas spēkošanās 1. puslaikā, kuŗā italieši tika pie vārtu guvuma, E. Buša spēles turpinājumā rezultātu izlīdzināja, tomēr italieši guva vēl divus vārtus un pabeidza sacensības ar 3 — 1 (1 — 0) uzvaru.

Nākošajā spēlē DV futbolisti 10. jūnijā sacentās ar Danforth vienību. Nemitīgas lietus gāzes laukumu bija padarījušas ļoti „smagu", kas no spēlētājiem prasīja daudz spēka. Danforth vienība puslaika atpūtā devās ar 2 — 1 vadību, tomēr spēles turpinājumā DV rezultātu izlīdzināja un guva pat 3 — 2 pārākumu. To tomēr neizdevās nosargāt: pusminūti pirms spēles beigām

SPECIĀLI VASARĀ UZ LATVIJU PAR PAZEMINĀTU CENU
ar samaksātu muitu un citiem izdevumiem. Saņemējam nekas nav jāmaksā. Šis ir populārākās dāvanas Padomijā.
ITALIEŠU NAILONA LIETUS METEĻI

	US$
1 lietusmētelis	23.40
2 lietusmēteļi	36.30
3 lietusmēteļi	51.20

Vīriešu un sieviešu — krāsas: tumšzils, tumšzaļš, tumšbrūns un melns.
JAUNUMS
Tagad jūs varat šos mēteļus pasūtināt sev par ļoti zemu cenu — $12.90 par mēteli, ar brīvu piesūtīšanu katrā vietā ASV.
3,5 jardi VIRIEŠU UZVALKA DRĀNA, 100% vilnas visās krāsās. Pilna cena $31.50
Pie tā jūs varat pielikt 3 jardi DĀMU ZIEMAS MEŢEĻA DRĀNU par $26.50
3 jardi KUNGU ZIEMAS MEŢEĻA DRĀNU par tikai $29.50
SPECIĀL A—1
3,5 jardi kungu uzvalka drāna, 100% vilnas, dažādās krāsās. 3 jardi satina oderes drāna, 1 nailona virskrekls
Pilna cena $43.80
DĀMU EKONOMISKAIS SAINIS
3 jardi ziemas mēteļa drāna 100% vilnas dažādās krāsās. 3. jardi ziemas kleitas drāna 100% vilnas dažādās krāsās.
Pilna cena 48.50
ADIJUMU DZIJA
Ļoti pieprasīta Padomijā. 3,5 mārciņas labākās dzijas $31.50
SPECIĀLI APAVI
2 pāri labākās kvalitātes ādas apavi kungiem vai dāmām.
Pilna cena $33.80
Pieprasiet mūsu jauno cenrādi ar VASARAS piedāvājumiem. Izmantojiet šo izdevību un ietaupiet naudu. Atceraties, ka tagad ir vasara, un kamēr jūsu piederīgie šīs dāvanas saņems, būs rudenis un ziema.
PASŪTINIET TAGAD
PASŪTINIET TIKAI CAUR
INTERTRADE EXPRESS CORP.
125 East 23rd. Street, New York, N. Y. 10010.

Poļu ģenerāļa Sikorska miklaina nāve

VAI LIDMAŠĪNAS KATASTROFA PIRMS 24 GADIEM TOMĒR NEBIJA NEGADĪJUMS?

Mirušo gari sāk runāt...

Lidmašīnas katastrofā Gibraltāra jūras līcī 1943. gadā aizgāja bojā ģenerālis Sikorskis, poļu eksilvaldības galva un armijas komandieris. Atceros, ka vāciešu okupētajā Latvijā izplatījās no vācu avotiem nākušas baumas, ka Sikorska nāvē vainojams britu „izlūkošanas dienests" Lieta apklusa. To aizēnoja citi nozīmīgi notikumi: kaŗa beigas, Nirnbergas tribunāls u. c.

Bet tagad, 24 gadus pēc Sikorska traģiskās nāves, tās miklainais raksturs atkal nācis „dienas kārtībā". Tam gaŗus rakstus nule veltīja britu laikraksti „The Observer", „The Scotsman" u. c. Šo rakstu lavīnu iekustināja 35 gadus vecā vācu rakstnieka Rolfa Hochhūta jaunā luga „Kareivji". Tā radīja gandrīz „Nacionālā teātŗa" vadības krizi Londonā. R. Hochhūts pats apgalvo, ka ierosinājumu šai lugai guvis, lasot 30 gadu vecā angļu vēsturnieka D. Irvinga grāmatu „Drēzdenes iznīcināšana". (The Destruction of Dresden). Irvings šai darbā iedrošinās galveno vainu Drēzdenes traģēdijā novelt uz britu valdības toreizējo galvu Čērčilu.

Kā apgalvo Hochhūts, Drēzdenes problēmu viņa interesu lokā driz aizēnojusi Sikorska miklainā nāve, izvirzoties par galveno tematu lugā „Kareivji". Iemesls: Hochhūtam gadījies satikt cilvēku, kas apgalvojis, ka viņam esot ziņas par poļu ģenerāļa Sikorska nāves apstākļiem. Hochhūts griezies pie Irvinga ar lūgumu palīdzēt noskaidrot vēsturisko patiesību šai jautājumā. Irvings tagad jau savācis ap 600 lappušu dažādu liecību un grib publicēt tās grāmatā „Negadījums" (Accident), kuŗa iznāks, paredzams, rudenī. Sakarā ar savākto materiālu Irvings domā, ka Sikorska nāve nav vienkāršs „negadījums", t. i. nejauša lidmašīnas katastrofa. Laikā, kad šī katastrofa notikusi, bijis vispār izplatīts uzskats, ka tajā iejaukts „krievu pirksts"...

Ļoti sīki šo miklaino lietu apskata laikraksts „The Scotsman". Tā korespondents analizē visu notikumu pa punktiem. Ja lidmašīnas katastrofa bijusi politisks atentāts, tad — kā uzdevumā tas izdarīts un kādēļ? Oficiālais paskaidrojums par katastrofu pēc ilgas izmeklēšanas bijis visai trūcīgs: neesot iespējams noskaidrot iemeslus: Poļu izmeklēšanas komisija ziņojusi pēc katastrofas, ka Gibraltāra lidostas „drošība" bijusi visai apšaubāma: sabotieri varējuši viegli piekļūt lidmašīnai. Bez tam apmēram gadu pirms Sikorska nāves jau divreiz notikuši sabotāžas mēģinājumi lidmašīnās, ar kuŗām Sikorskis lidojis uz ASV un Kanadu. Bet kas vainojams notikumā? „The Scotsman" korespondents min dažādu avotu pretrunīgās ziņas. Poļu komūnistu avoti sākumā vainojuši poļu pretkomūnistus, kuŗi esot sadarbojušies ar vācu „naciķiem". (Tas izklausās fantastiski: poļu pretkomūnisti būtu noslepkavojuši paši savas valdības galvu, pie tam tik liktenīgā brīdī, kad vēl turpinājās cīņa uz dzīvību un nāvi! — Ref.)

Pirms dažiem gadiem poļu komūnisti tomēr atrada citu versiju: Sikorskis gribējis tuvināties Pad. savienībai, kādēļ britu valdībā kopā ar dažiem poļu tautības Sikorska ienaidniekiem nolēmusi to aizkavēt. (Tas izklausās tikpat fantastiski: Pad. savienība tai laikā bija britu sabiedrotā, bet plaisas abu saskaņā parādījās tikai vēlāk. „The Scotsman" žurnālists pat aizrāda, ka Čērčils centies pamudināt Sikorski un vēlāk tā pēcteci uz lielāku piekāpšanos Maskavas priekšā. — Ref.)

Vācu avoti jau drīz pēc Sikorska nāves un tagad Hochhūts novelj vainu uz britu valdību resp. Čērčilu, jo viņš gribējis izpatikt Staļinam, tāpat kā Drēzdenes bombardēšanas jautājumā, kā aizrāda D. Irvings savā grāmatā „Drēzdenes iznīcināšana".

Mūs varētu interesēt jautājums par jau pieminēto „krievu pirkstu". Nav jāaizmirst kāds interesants fakts, kuŗš minēts arī „The Scotsman" rakstā: Sikorska traģiskā nāve notika tikai 3 mēnešus pēc Katīnas masu kapu atrašanas. Sikorskis prasīja tiesnesis piešķīra pretiniekam soda sitienu un — rezultāts atkal bija neizšķirts! Tā spēle arī beidzās ar 3 — 3. DV labā 2 vārtus guva Vilmanis, bet vienus Mekfī. Līgas spēlē pirmoreiz debitēja E. Pilskalnietis, ļoti labi iekļaujoties vienībā.

☆

Lai atrastu jaunus talantus futbolā, kas kļūst arvien populārāks Kanadā, Toronto DV sporta klubs, kuŗam jauni talanti kļūst arvien nepieciešamāki, 18. jūnijā plkst. 11 dienā Sidrabenē riko futbola zibenturnīru. Spēles ilgumu noteiks pēc dalībnieku skaita.

Vecāki lūgti sūtīt savus lolojumus, ne jaunākus par 13 gadiem (un ne vecākus par 50), uz šo turnīru, lai kuplinātu labi domāto pasākumu.

V.T.

Starptautiskā sarkanā krusta komisijai noskaidrot Katīnas masu slepkavību, un šī prasība novedusi pie padomju diplomātisko sakaru pārtraukšanas ar Sikorska poļu valdību. „The Scotsman" žurnālists arī aizrāda, ka Rietumos visai populārā ģenerāļa Sikorska nāve palīdzējusi Čērčilam, bet it sevišķi Rūzveltam panākt vienošanos ar Staļinu Polijas jautājumā Jaltas konferencē; protams, uz Polijas rēķina. Sikorskis būtu asi protestējis pret to.

„The Scotsman" žurnālists savā gala secinājumā cenšas pierādīt britu izlūkošanas dienesta un valdības nevainību Sikorska nāvē ar vairākiem argumentiem. Nogalināto lidmašīnas pasažieru vidū bijuši arī divi pazīstami angļu parlamenta locekļi un divas „noslēpumainas" personas. No tām viens bijis britu izlūkošanas dienesta vaditājs Vidējos austrumos. Britu izlūkošanas dienests taču nenogalinātu savus darbiniekus, — uzsver laikraksta reportieris. Ja tas gribētu noorganizēt lidmašīnas katastrofu, tad būtu izdevīgāk to darīt kaut kur tālāk Atlantijas okeanā, kur lidmašīna pazustu bez vēsts. Bet katastrofa notikusi tikai 20 sekunžu pēc startēšanas, apmēram 700 jardu no krasta, apmēram 700 jardu no krasta, naciķiem". (Tas izklausās fantastiski: poļu pretkomūnisti būtu noslepkavojuši paši savas valdības galvu, pie tam tik liktenīgā brīdī, kad vēl turpinājās cīņa uz dzīvību un nāvi! — Ref.)

Nobeigumā „The Scotsman" žurnālists raksta: „Ja Čērčils būtu devis rīkojumu noorganizēt lidmašīnas katastrofu, lai izpatiktu Staļinam, tad pēdējam nebūtu bijis iemesla justies neapmierinātam ar Čērčilu, bet 1944. gadā Staļins sarunā ar dienvidslavu Milovanu Djilasu brīdinājis no Čērčila un britu izlūkošanas dienesta, jo tie nogalinājuši ģenerāli Sikorski. Šeit gan jāsaka, ka katrs, kas pazīst rafinētās Staļina metodes, zina, ka viņa apgalvojumiem nav ne mazākās vērtības. Arī Katīnas jautājumā Staļins novēla vainu uz vāciešiem. (Starp citu, sava raksta nobeigumā britu žurnālists atklāti atzīst, ka tagad neviens vairs nešaubās, ka krievi, bet ne vācu nacionālsociālisti ir atbildīgi par Katīnas lielo noziegumu.")

Žurnālisti tagad dodas bariem uz Poļu institūtu un ģenerāļa Sikorska muzeju Kensingtonā, Londonā, un dedzīgi meklē grāmatas, kas izdotas Polijā un cīnās par Sikorska laikmetu, bet šķiet, ka patiesību noskaidrot būs gandrīz neiespējami.

Padomju triki Apvienotajās nācijās

Pad. savienība Apvienotajās nācijās sākusi jaunu gājienu, mēģinot pārcelt debates par Vidējiem austrumiem no drošības padomes uz pilnsapulci. Piecpadsmit valstu veidotajā drošības padomē krievi piedzīvoja nepatikamu pārsteigumu, nespējot savākt nepieciešamās 9 balsis Izraēlas atzīšanai par agresoru. Tagad Pad. savienība to pašu mēģinās panākt ārkārtējā pilnsapulces sesijā, ja vien no 122 Apvienoto nāciju valstīm spēs pārliecināt 62, ka šāda ārkārtēja sesija nepieciešama.

Pad. savienība Apvienotās nācijās grib panākt daudz un dažādas lietas. Vispirms — pataisīt Izraēlu par agresoru, novēršot pasaules uzmanību no fakta, ka 110 milj. arabu bija aplenkuši 2,5 milj. žīdu un mēnešiem, pat gadiem ilgi žvadzināja no tās pašas Pad. savienības saņemtos ieročus. Otrkārt, Pad. savienība, kas pati nelegāli piesavinājusies gandrīz pusi pasaules, tagad grib iestāties par arabu tiesībām un piespiest Izraēlu no kaŗā iegūtajām territorijām atteikties. Liekas tomēr, ka to panākt neizdosies nedz AN drošības padomei, nedz pilnsapulcei, nedz arī Pad. savienībai. Pēc ilgiem gadiem Izraēla tagad Vidējos austrumos guvusi absolūtu virsroku, ko nodomājusi paturēt.

Pad. savienībai Apvienotajās nācijās ir arī vēl citi plāni. Pēc kādēļ vēl bijušas izglābšanās iespējas, — raksta žurnālists. Izglābies tomēr tikai viens — lidmašīnas pilots, pēc tautības čechs, un viņa liecību nevarot salīdzināt ne ar vienu citu.

Pirms dažiem gadiem poļu komūnisti tomēr atrada citu versiju: Sikorskis gribējis tuvināties Pad. savienībai, kādēļ britu valdībā kopā ar dažiem poļu tautības Sikorska ienaidniekiem nolēmusi to aizkavēt. (Tas izklausās tikpat fantastiski: Pad. savienība tai laikā bija britu sabiedrotā, bet plaisas abu saskaņā parādījās tikai vēlāk. „The Scotsman" žurnālists pat aizrāda, ka Čērčils centies pamudināt Sikorski un vēlāk tā pēcteci uz lielāku piekāpšanos Maskavas priekšā. — Ref.)

Vācu avoti jau drīz pēc Sikorska nāves un tagad Hochhūts novelj vainu uz britu valdību resp. Čērčilu, jo viņš gribējis izpatikt Staļinam, tāpat kā Drēzdenes bombardēšanas jautājumā, kā aizrāda D. Irvings savā grāmatā „Drēzdenes iznīcināšana".

Mūs varētu interesēt jautājums par jau pieminēto „krievu pirkstu". Nav jāaizmirst kāds interesants fakts, kuŗš minēts arī „The Scotsman" rakstā: Sikorska traģiskā nāve notika tikai 3 mēnešus pēc Katīnas masu kapu atrašanas. Sikorskis prasīja

Pad. savienība to pašu mēģinās panākt ārkārtējā pilnsapulces sesijā, ja vien no 122 Apvienoto nāciju valstīm spēs pārliecināt 62, ka šāda ārkārtēja sesija nepieciešama.

Pad. savienība Apvienotās nācijās grib panākt daudz un dažādas lietas. Vispirms — pataisīt Izraēlu par agresoru, novēršot pasaules uzmanību no fakta, ka 110 milj. arabu bija aplenkuši 2,5 milj. žīdu un mēnešiem, pat gadiem ilgi žvadzināja no tās pašas Pad. savienības saņemtos ieročus. Otrkārt, Pad. savienība, kas pati nelegāli piesavinājusies gandrīz pusi pasaules, tagad grib iestāties par arabu tiesībām un piespiest Izraēlu no kaŗā iegūtajām territorijām atteikties. Liekas tomēr, ka to panākt neizdosies nedz AN drošības padomei, nedz pilnsapulcei, nedz arī Pad. savienībai. Pēc ilgiem gadiem Izraēla tagad Vidējos austrumos guvusi absolūtu virsroku, ko nodomājusi paturēt.

Pad. savienībai Apvienotajās nācijās ir arī vēl citi plāni. Pēc Ēģiptes un Sīrijas sakūdīšanas un vēl vienmēr mistiskās Jordānijas karaļa Huseina iesaistīšanas militārajā fiasko, krievi tagad nolēmuši pārliecināt Apvienotās nācijas, ka kaŗa sākšanā vainojami angļi un amerikāņi, ne tikai vainojami, bet pat piedalījušies kaŗā. Šis, starp citu, ir ārkārtīgi interesants punkts. Kad kaŗa pirmajās stundās Izraēlas gaisa spēki iznīcināja visu arabu aviāciju, Nasers bija patiešām pārliecināts, ka viņam uzbrūk arī angļu un amerikāņu lidmašīnas, zinot vismaz tik daudz, ka netālu no sadursmju vietas patrulēja 6. flote ar vairākiem bazes kuģiem un vismaz 200 lidaparātiem. Tai pašā laikā jāatceras, ka Vidējo austrumu saspilējumam tuvojoties kritiskam līmenim, Vidusjūrā iebrauca arī vairāki krievu kaŗakuģi. Kā tagad noskaidrojies, krievi ar radara palīdzību nepārtraukti sekojuši angļu un amerikāņu flotes vienību kustībai. Dzirdot Nasera runu Kairo radiofonā, kuŗā pēdējais apvainoja angļus un amerikāņus, krievi pārsteidzošā kārtā bijuši tie, kas informējuši savu sūtni Kairo, kas savukārt personīgi informējis Naseru, ka viņam darīšana vienīgi ar Izraēlas gaisa spēkiem. Bet tagad krievi mēģinot „pierādīt" pretējo!...

Es apsūdzu!

(Pārnesums no 1. lpp.)

laikā krievu pelēkā straume pārplūdina latviešu dzīves telpu. Jau tagad nav vairs sevišķi tālu brīdis, kad latvieši paši savā zemē būs minoritāte.

Nedrīkstam aizmirst, ka bez jau pieminētajām masu deportācijām visu komūnistu okupācijas laiku notikušas un joprojām turpinās atsevišķu latviešu apcietināšanas. Tā, piemēram, bijušajiem leģionāriem vēl vienmēr nav ne miera, ne drošības sajūtas par rītdienu, jo okupanti nepārtrauki meklē iemeslus, lai viņus par jaunu varētu nosēdināt apsūdzēto solā.

Bez fiziskās iznīcināšanas okupanti cenšas arī nonāvēt latviešu tautas garīgo dvēseli, izskaužot jebkādu individuālismu. Šim pasākumam komūnisti pašreiz veltī ārkārtīgu uzmanību.

R. Hochhūta drāma vēl nav publicēta. Tās pirmizrāde notiks tikai oktobrī Berlinē. Nav šaubu, ka šī luga kļūs par „bestselleru". R. Hochhūts, varbūt, apzināti izvēlējies pašreizējo momentu savas grāmatas publicēšanai, kad visur modē demonstrācijas pret Ziemeļvietnamas bombardēšanu un civiliedzīvotāju upuriem Vietnamas kaŗā. Hochhūta darbs apskata jautājumu par izcilas personas — ģenerāļa Sikorska nogalināšanu politisku iemeslu un Drēzdenes bombardēšanu „augstāka mērķa" dēļ, t. i. lai satriektu Hitleru. Ir interesanti atcerēties, ka pret Drēzdenes un citu Vācijas pilsētu bombardēšanu, kur aizgāja bojā miljoniem nevainīgu iedzīvotāju, nav parādījušies protesti, kamēr iznāca minētā Irvinga grāmata. Vai tas tādēļ, ka toreiz komūnisti, būdami bombardētāju sabiedrotie, klusēja un pat pieprasīja šo bombardēšanu, bet tagad tā ir komūnistu propaganda, kas rīko demonstrācijas pret Ziemeļvietnamas bombardēšanu?

Būtu interesanti zināt, kādi ir R. Hochhūta nolūki, publicējot lugas, kuŗas pēdējā laikā radījušas tādu kaislību vētru Eiropā. Vācu tautai līdz šim uzvēla kollektīvo atbildību par visiem kaŗa laika noziegumiem. Vai ar savām lugām Hochhūts grib novelt daļu atbildības arī uz citām tautām un personām? Autors izteicies, ka savā lugā „Kareivji" negrib mazināt Čērčila varonības aureolu: lielas personības esot spējīgas darīt labu un ļaunu; ja Čērčilam nebūtu bijis varas darīt labu un ļaunu, viņš nebūtu varējis satriekt Hitleru.

A.

Venecuēlā arvien plašāk iespiežas Kastro aģenti un armijas virsnieki.
Venecuēlas prezidents: „Tas, droši vien, mans apkalpotājs." Ed. Keiša karikatūra

AKTUĀLAIS KANADĀ

☆ Liberāli noskaņotās studentu grupas jau ilgu laiku mēģinājušas panākt, lai studentiem universitāšu pārvaldes organos arī piešķirtu tiesības spriest. Nule šo prasību Ontario parlamentā iesniegusi Rietumontario universitātes padome. Pēc karstām debatēm, kuŗās izglītības ministram Dēvisam nācās izturēt sīvus NDP pārstāvju uzbrukumus, parlaments piešķīra studentiem tiesības izraudzīt netiešu pārstāvi (tādu, kas beidzis universitāti vismaz pirms gada) universitātes valdē. Studenti šo lēmumu atzīst par krāpšanu.

☆ Toronto Jorkvillē arestēti 13 jaunieši, 9 zēni un 4 meitenes par LSD un marihuanas izplatīšanu. Policija apķīlājusi šīs „zāles" pāri par 5000 dol. vērtībā un kratīšanas turpinās.

☆ Ontario kabineta ministrs Tomass Uelss ierosinājis izveidot jauniešu parlamentu, kas sanāktu reizi gadā un iesniegtu kārtējam parlamentam savas rezolūcijas. Uelss ieteic Kiwanis klubam uzņemties šī parlamenta izveidošanu, izraugoties 2 jauniešus no 15—21 gadam no katra provinces vēlēšanu iecirkņa.

☆ „Apvienotās baznīcas novērotāja" ievadrakstā pieprasīts, lai karaliskā komisija sieviešu statusa jautājumā aplūko arī anglikāņu, pareizticīgo un katoļu baznīcas diskrimināciju pret sievietēm. Minētās baznīcas līdz pat mūsu laikiem noliegušas sievietēm tās pašas tiesības kā vīriešiem. Apvienotās baznīcas ziņotājs norāda, ka tas ir pret teoloģiju un bībeli, nav saskaņā ar prātu un gluži nepieņemams. Lielākais strīdu jautājums baznīcu dzīvē pašlaik ir, vai atzīt sievietes mācītājus. Kanadas 133 balsīm pret 72 nobalsoja par sievietēs ordinācijas tiesībām.

☆ Ontario zobārsti atklājuši, ka neparasti pieņēmies mutes vēža slimību skaits. No 3600 pacientiem atklāti 37 šī vēža gadījumi. Mutes vēža izārstēšanas izredzes nav visai labas, tikai ap 29% pēc ārstēšanas atbrīvoti no slimības uz 5 gadiem.